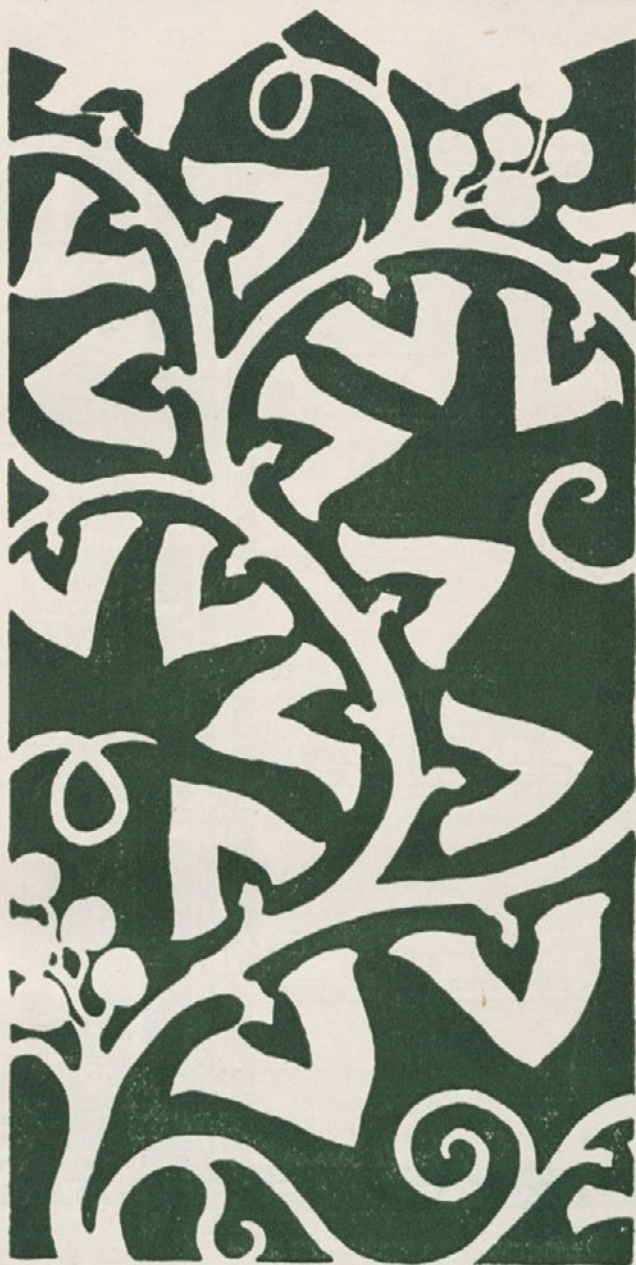

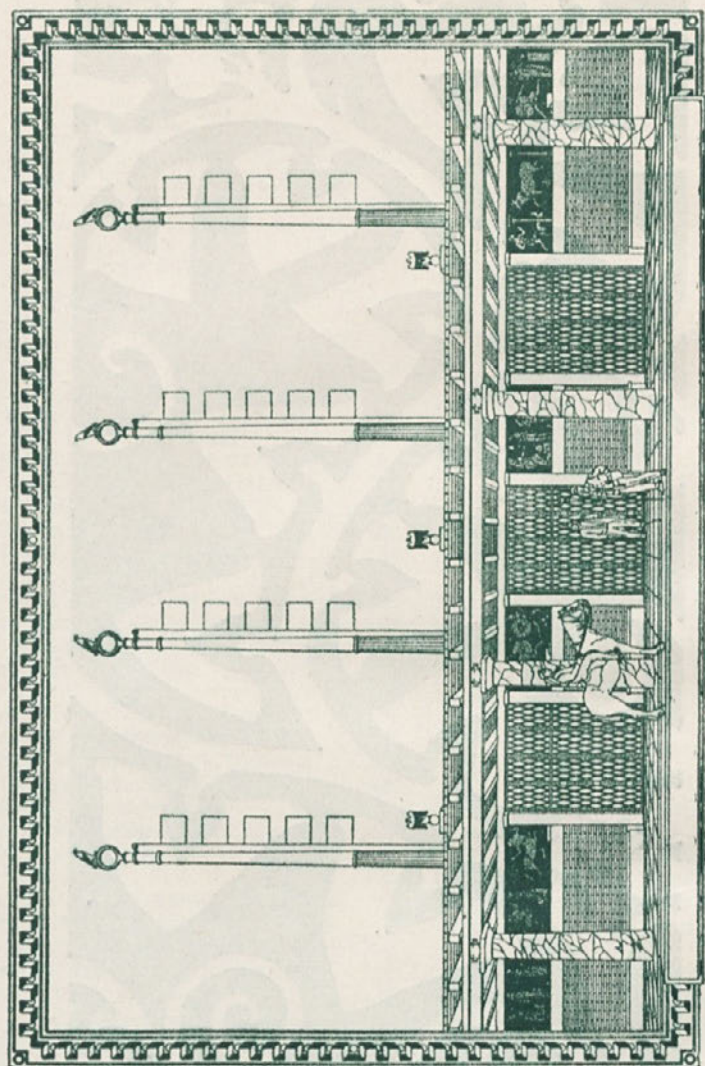
Poština plačana v gotovini.

MLADOST

1927

Št. 1

PORTAL ORLOVSKEGA STADIONA

MLADOST glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu. Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana, Pred školijo 4. List izdaja konzorcij „Mladosti“ (Dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska c. 38). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30— letno; posamezna številka Din 2'50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

LETNIK XX

JANUAR 1927

ŠTEVILKA 1

Pozdravljena!

Pred dvajsetimi leti si vzbrstela v zemljo slovensko, da bi pojila duše njenih vernih sinov, da bi gojila plemenitost v njihovih srcih. In dvajset let že cveteš za nas in mi občutimo vonj tvoje besede in si želimo, da bi zadehtele tudi iz nas — silne, lepe, plemenite.

Dali so ti ime, ki ga nosiš in ki ga nosimo mi s teboj, da ne bi pozabili, kaj je najlepše v teku let, ki bežno hite mimo nas v življenje.

Mladost...!

Slovenski fant te je zaprosil in te zahteval, da si šla z njim na pot svetih vzorov, za pravico večnega Boga. Ti ga spremljaš in ga vodiš in učiš. Dvajset let mu že poješ in govoriš v slovenski besedi in iz naših src in duš. In mi danes ne vemo, ali je lepša ta tvoja beseda in pesem, ali je lepša pesem naših src in duš, ki vriskajo po naših vaseh.

Dvajset let...!

Tista leta nas je bilo na stotine, danes nas je na tisoče. V stisnjenih vrstah so tedaj vstale idealne čete, danes so se na široko razmahnile.

Iz gorčičnega zrna se je razrastlo mogočno drevo in tihe besede med štirimi stenami, ko so nas naši buditelji pred dvajsetimi leti pustili zleteti v svet, so se razširile v mogočne ljudske tabore, kjer se v bratstvu in ljubezni klanjajo gozdovi zastav in praporov in kjer se zliva drobno utripanje naših src v ubrano harmonijo narodovega življenja. Tistega življenja, ki mu je barva orlovskih src barva ljubezni in notranje sile, barva nas vseh, ki nosimo ogenj v sebi. Ta ogenj je tebe rodil!

In od tedaj rasteš z nami! Čudovita je tvoja pot!

Ne vpiješ, le šepetaje nam kažeš naše cilje in vodiš naš boj. Mi te razumemo — zato rastemo, čudovito rastemo v tebi in s teboj.

Zato pa: Rasti, rasti še naprej — da bomo s tvojo močjo in veličino rastli tudi mi!

Bog živi!

Dr. Aleš Ušeničnik:

Strokovna organizacija.¹

Da je v združenju moč, to je svet že davno vedel, a ni tega nikoli tako izvedel kakor dandanes. Dandanes se vse združuje, vse organizira. Društva, družbe, klubi, krožki in ne vem kaj še pričajo o tej resnici. Kdo bi se čudil, če se delavci tudi organizirajo? Kdo bi jim zameril, če se organizirajo tudi po strokah, delavci v vsaki obrti posebej, posebej po predilnicah, posebej po papirnicah, posebej po tobačnih tovarnah, posebej delavci na kmetih, posebej viničarji itd., vsi skupaj pa v Strokovni zvezi? Pač, to jim nekateri zamerijo. In dostaviti moramo, da jim to zamerijo tudi nekateri krščanski možje, krščanski tovarnarji, krščanski delodajalci. Niso zoper delavska društva, so pa zoper strokovno organizacijo.

Zakaj niso zoper delavska društva?

Niso zoper delavska društva, ker se jim zde le-ta koristna za izobrazbo in vzgojo. V delavskih društvih se zbirajo delavci brez razlike strok, v krščanskih delavskih društvih krščanski delavci. Tu se vrše predavanja o vsem čem, o veri in verstvih, iz prirodoslovja, iz zgodovine, o novih izumih in iznajdbah, o vzgoji, o srčni omiki, o vsem, kar more pomoči delavcem za pravo izobrazbo in omiko in kar jim utegne koristiti v življenju. Tu se čitajo dobri časniki in knjige, goji se petje, prirejajo se igre. Teh družabnih zabav se radi udeležujejo tudi delodajavci sami s svojimi rodbinami, da pokažejo delavcem in njih družinam svojo prijaznost in naklonjenost.

A zakaj so zoper strokovno organizacijo? Strokovna organizacija, se jim pa zdi, da je namerjena narávnost proti njim. Strokovna organizacija se jim zdi bojna organizacija delavstva zoper delodajavce. Strokovna organizacija, se jim zdi, da neti sovraštvo delavcev zoper gospodarje, nagovarja na odpor, pripravlja delavce na štrajke in navsezadnje na prevrate, na revolucijo s požigi in pokolji.

Ali je vse to resnično? Je in ni. Ni, če bodo delodajavci pametni; je, če delodajavci ne bodo umeli časa. A tedaj bo prišlo vse to, česar se po pravici boje, tudi brez strokovne organizacije.

Strokovna organizacija je vzrasla iz potreb naše dobe.

Značilno za našo dobo je, da sta nastala v gospodarstvu, zlasti v veliki industriji dva »razreda«: na eni strani je razred delodajavcev, ki dajejo za gospodarje potrebni »kapital«: denar, orodje, stroje, sirovine, tovarne itd., na drugi strani je razred delavcev, ki dajejo v uporabo svojo delovno moč in le to. Prvi se imenujejo kapitalisti, drugi proletarci (ker imajo navadno za svojo lastnino le kopo otrok, po latinsko: proles). Za gospodarstvo so oboji potrebni. Brez dela ni nič. A zopet samo delo ničesar ne more. Za proizvode je treba dela in snovi. Delo dajejo delavci, snovi kapitalisti. Tako so v sedanjem gospodarstvu kapitalisti navezani na delavce in delavci na kapitaliste. Ako kako podjetje, kaka tovarna propade, ne propade samo podjetnik, tovarnar, kapitalist, temveč je tudi delavec brez dela, zato pa brez kruha na cesti.

Gospodarski liberalizem, ki je povzročil takšne razmere v gospodarstvu, pa ni prav nič poskrbel, da bi uredil tudi razmere med delavci in delodajavci. Mislil je, da so te razmere zadosti urejene, če se postavi za podlago »svobodna delovna pogodba«. Delodajavec in delavec naj se svobodno dogovarjata o delu,

¹ Objavljamo članek prvega našega sociološkega veščaka kot donesek k tvarini za letošnje prosvetne tekme. — Uredništvo.

o-delovnem času, o drugih delovnih pogojih in o dnevni mezdi. To pa se je izkazalo za pogrešeno. Tolikokrat in tolikokrat se je pokazalo, da je bil delavec prisiljen za vsako plačo sprejeti delo, če ni hotel s svojo družino od lakote umirati, in tolikokrat in tolikokrat so delodajavci to stisko res porabljali, da niso dajali delavcem za pošten zaslužek poštenih plač. A tudi sicer je v tem razmerju večja moč gotovo pri delodajavcih, ki dajejo kapital. Zato je tudi za dobre delodajavce ta moč izkušnja, da izkušajo dobiti iz gospodarstva čim največ dobička, ne da bi posebno pazili, kako je z delavci, ali morejo s plačami primerno živeti ali ne.

To se pravi: za razmerje med delodajavci in delavci ni poskrbel gospodarski liberalizem za noben pravni red, ampak je vse prepustil samovolji moči, to moč so pa kapitalisti le prevečkrat izrabili zase v škodo delavcem. Le pozno so delavci spoznali, da imajo zoper to samovoljo tudi sami neko moč, to je moč organizacije. Kapitalisti potrebujejo delavcev. Toda, dokler se delavci posamič, vsak sam zase, pogajajo za delo in plače, kapitalisti lahko uveljavljajo svojo premoč. Drugače pa je, če se delavci organizirajo in organizirani sklepajo delovne pogodbe. Tedaj je tako: ali naj se kapitalist pogodi z delavci za poštene plače, ali pa se sploh ne bo delalo. Ne gre več torej samo za kruh delavskih družin, temveč tudi za bitje ali nebitje kapitalistov in njih družin. V tem je silni pomen organizacije. Organizacija nekako izravna pomanjkanje pravnega reda v razmerju delodajavcev in delavcev.

Ker so delovne razmere pri raznih obrtih različne, zato se mora organizacija izvršiti najprej po obrtih, po strokah. Mora biti strokovna organizacija. Da pa kapitalizem ne jemlje delavcev iz ene obrti v drugo in tako zopet zadobi premoč nad posameznimi organizacijami, zato se morajo posamezne strokovne organizacije združiti v Strokovno zvezo, ki naj obsega kolikor mogoče vse delavce. Taka Zveza je moč, ki se ji tudi kapitalizem ne more trajno upirati.

Ali morda taka organizacija ni upravičena? Kako da ne, saj se ustanavlja prav zato, da bi delodajavci delavcem ne delali krivic in da bi delavstvo dobilo svojo pravdo. Sicer pa, ali se ne združujejo tudi delodajavci? Če se smejo sami združevati, kako bi mogli odrekati to pravico delavcem? Seveda — to je treba priznati — kakor so organizacije kapitalistov, razni karteli in trusti, lahko namerjeni na krivico, na krivično izkoriščanje odjemalcev, tako bi mogla iti strokovna organizacija preko mej delavske pravde in pravice. Prav zato pa krščanski delavci ustanavljajo krščansko strokovno organizacijo, to se pravi strokovno organizacijo, ki so ji sveta krščanska načela pravičnosti in ljubezni (četudi morda tega v samem imenu ne naglašajo).

Priznavamo torej, da moč še ni pravica. Strokovna organizacija daje delavstvu veliko moč. A kakor kapitalisti s svojimi karteli in trusti dostikrat zlorabijo svojo moč, zlasti na škodo odjemalcev, prav tako bi tudi strokovna organizacija mogla zlorabiti svojo moč in delati delodajavcem krivico. Zato so poleg strokovne organizacije še vedno potrebna delavska društva, ki vzgajajo zavedne krščanske delavce in takšne pošiljajo v strokovno organizacijo.

Strokovne organizacije krščanskih delavcev se pa delodajavcem ni bati. Na nje praporu je zapisana pravica, in pravica je prvo, kar morajo dajati delodajavci delavcem in delavci delodajavcem. Na praporu krščanske strokovne organizacije je zapisana tudi ljubezen, krščanska ljubezen. Zato krščanska strokovna organizacija ne oznanja mržnje in sovraštva proti delodajavcem, ampak želi mirnega in stvarnega razgovora. Naravno pa je, da si želi delavec boljše plače, kakor si želi delodajavec večjih dohodkov. Tu je treba trezno preudariti, kaj podjetje zmora, da bo kolikor mogoče dobro za vse. Pravica je pustila tu neke meje in v teh mejah mora zadeti, kar je boljše in najboljše, pameten razgovor. Izkušnja pa priča, da je pameten razgovor z organiziranimi

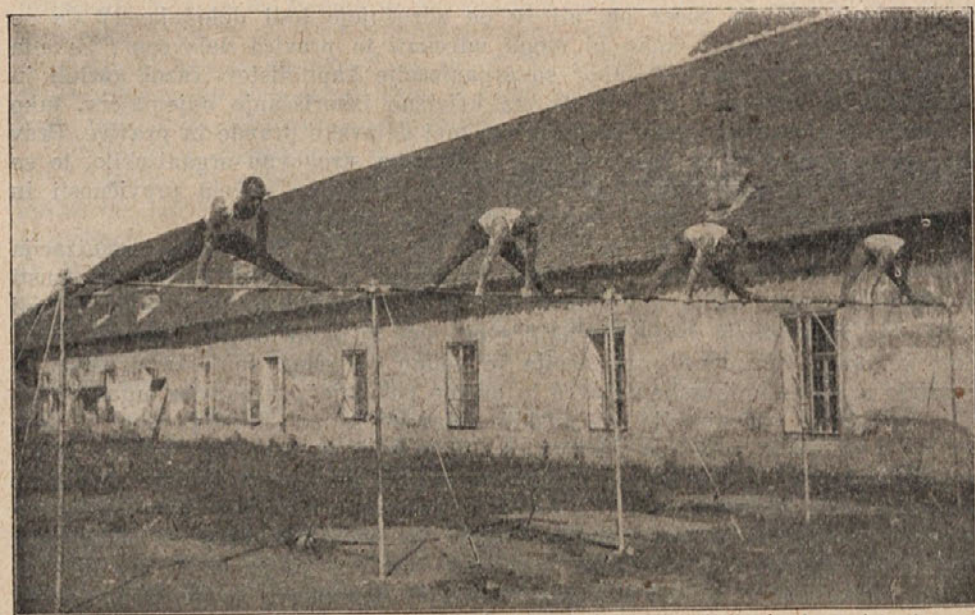
delavci dosti lažji kakor pa z neorganiziranimi divjaki. Res grozi strokovna organizacija še z nekim sredstvom, s štrajkom. O tem bi bilo seveda treba posebne besede, a toliko vendar moramo reči že tu, da tudi vsakega štrajka ni mogoče nravno obsoditi. Krščanska strokovna organizacija bo tudi tu vedno poskušala, kaj pravita pravica in ljubezen. Da pa sme delavec svojo pravdo tudi braniti, te pravice mu nihče ne sme zanikati! Ako krščanski delodajavci ne marajo krščanske strokovne organizacije, bo nastala po njih podjetjih strokovna organizacija, ki ne bo krščanska. Ta pa ima res na svojem praporu zapisano — revolucijo!

A tudi: če krščanski delodajavci ne bodo vpoštevali krščanske strokovne organizacije, je nevarnost, da bo nad mirno in pametno besedo v njej res prevladala končno strast, ki ne pozna več ne ljubezni ne pravice!

Strokovna organizacija je gospodarska organizacija, ki je nje namen podpirati s pravičnimi in upravičenimi sredstvi pravične in upravičene zahteve delavstva. Zato je tudi sama pravična in upravičena.

Toda ali ni ta organizacija bojna organizacija? Je bojna, če gre za krivice, ki jih s pametnim dogovorom ni mogoče odpraviti. A tudi v boju krščanska strokovna organizacija ne rabi nobenih nasilnih pomočkov, ne poškoduje strojev (sabotaža), ne dela drugega nasilja. Nje zadnje sredstvo je, kakor smo že dejali, štrajk, ko delavci mirno in složno brez nasilja ustavijo delo. Ljubši kot takšen boj je pa krščanski strokovni organizaciji pameten razgovor in dogovor med delavci in delodajavci.

To je strokovna organizacija. Ima lahko še druge namene in jih dejansko navadno tudi ima (prim. Socialni katekizem št. 227), a prvi in glavni je vendar ta: obramba delavskih pravic in uveljavljenje upravičenih delavskih zahtev v današnjem kapitalističnem gospodarstvu. Rodila se je iz spoznanja, da ne bo delavstvu nihče pomagal, če si ne pomaga najprej samo, a samo si more pomagati le z organizacijo in najbolje — s strokovno organizacijo!

Priprave za rimske tekme: Polovica vrste na drogu pred odskokom.

Potreben pregled.

Orlovski odsek imate pri vas. Pa se mogoče včasih pritožujete in godrnjate: — Ne gre, pa ne gre! Pustili bomo vse skupaj! — V marsikaterem srcu velikokrat bolno vstane ista žalost. Ne gre; — ali ne bo boljše, da zaženem vse skupaj v kot, bodisi pero ali cepec, knjigo ali kramp?! Tudi vidiš včasih bolnika, ki z nakremženim obrazom riže skozi življenje. Tudi njega se znabiti krčevito oprijemlje misel, da bi bilo najboljše vreči bedno telo od sebe. — Temu mnenju naj bi vsakdo ustregel in kmalu bi pokrivala življensko cesto množica neizživetih življenj, zavrženih talentov, opuščenih idealov. Kako naj še po tej cesti, nagromadeni z zavrženimi življenskimi sredstvi, stopa ono majhno številce pogumnih? Tedaj bi šele ne šlo!

Tudi vaš odsek ne sme več pešati! Cilja ne bo dosegel in še drugim bo oviral pot do njega. Ali bi ne bilo prav, da se tega bolehača malo pretiplje, predreza in preišče?

Mogoče glava ni popolnoma v redu? Če predsednik boleha, hira ves odsek na jetiki. Kako tudi ne bi? Saj mora predsednik združevati vse življenske niti odseka. Glava ne sme biti zaspana, ne nervozna! Tudi tega, da je glava, naj nikoli ne pozabi! Zaveda naj se, da z njo stoji in pade vse telo! Vztrajno mora nadzorovati, da posamezni organi telesa ne zastajajo, s čimer bi ovirali celotno življenje. Glava bodi centrala, v kateri se neprenehoma snujejo vedno nove in nove misli, novi načrti, nova sredstva za doseg cilja. Bistroumje in nadarjenost kraljujeta v glavi, a tudi pozabljivost in zabitost sta ondi doma.

Kaj pa vaš tajnik, ki opravlja prevažno nalogo srca v telesu? Ali se zaveda, da je on pogoj vsega življenskega procesa? Kakor posreduje srce kri vsem živim organom telesa, tako sprejema in oddaja tajnik življenske sokove društvenega življenja. Kakor mogočna sesalka črpa in oddaja življenje od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol. V najboljši zvezi je s centralo, od koder sprejema življenska navodila za vse telo. Če zastane srce, zamrje tudi glava. Srce je v zvezi z glavo, a tudi z najmanjšim prstom na nogi. Ali ve vaš tajnik ti dve resnici? Če ne — gorje vašemu odseku!

Kaj pa vaš hranitelj, blagajnik, ki je odsekovni želodec? Brez hrane mora zamreti vsako živo bitje. Bridka resnica je pa tudi, da brez denarja, brez sredstev, prej ali slej zaspri marsikatera, včasih še tako lepa ideja. Ali pazi vaš blagajnik, da telo odseka ne pogreša vsakdanjega kruha, ki je mesečna članarina? Tudi tega naj ne pozabi, da je jako koristno za vsako telo, če si nabere nekaj rezerve ali zaloge, nekaj prihranka za morebitne slabe čase! Pridejo suha leta, — huda in žalostna je smrt vsled lakote! Blagajniku ne bo škodilo, če si zapomni, da brez želodca ne moreta živeti ne srce, niti glava.

Kaj pa zunanost telesa vašega odseka, ki jo predstavlja načelnik? Človeka sodijo po obleki, — odsek po načelniku. On mora paziti, da je vsak polet v javnost lep in brezhiben, da je tudi zunanost v redu. Njegova skrb je, da telo ne lenuhari, temveč vztrajno rabi in trenira svoje moči, kar bo v največjo korist lepemu, uglajenemu nastopu. Videti mora, v kakem stanju so posamezni udje — člani odseka! Ali je v redu njihov kroj in ves nastop, ali je primeren za avantgardo katoliške armade? Naj opozarja brate, da mora vsak ud telesa služiti celoti, skupnosti!

Pa boste mogoče rekli: Vsi ti organi delujejo brezhibno in s strojno natančnostjo vršijo svoje posle. Pa vendar ni, kot bi moralo biti! — Prav in dobro! Kaj pa, če ste najvažnejše pozabili? Kaj pa duša? Ali veste, da je telo brez duše stroj, ki se da porabiti v korist, ali v škodo, ali pa brezkoristno uničuje samega sebe? Vaš podpredsednik? Vaši sestanki? Vaše dru-

žinsko življenje? Vaši prazniki? Vaše prosvetne tekme? Kako je z vsem tem? Ali se vaša duša — podpredsednik zaveda, kako imenitno in važno dolžnost ima v živem telesu odseka? Če duša zaspi, ali ne bo zastal ves organizem? Če podpredsednik ne razume svoje dolžnosti, ali ni brezkoristno vse drugo delo, bodi še tako požrtvovalno? Če duša ne preveva vsega bitja, če vse žitje ne stremi za vzvišenimi vzori in smotri, bo pač vse delo našlo svoj konec v časnosti in brezpomembnih malenkostih!

Zato pa nemudoma na delo! Brezobzirno pretipljimo in preiščimo telesa naših odsekov! Tudi noža se ne bojmo! Potem bo pa šlo, ker bo moralo iti!

Franjo Strah:

Suh list.

Zgodba fanta

1. Zapisal se bom...!

»Zapisal se bom, mati!«

»Zapisal! — Kam pa?«

»K Orlom!«

»Le kaj bi oni s teboj!«

»Včeraj se mi je tako silno lepo zdelo, ko sem gledal tisto rdečo vrsto in je tako lepo godba igrala. Mislite, da se meni ne bi podala rdeča srajca? Kar tako sem sklenil, da pojdem in se zapišem!«

»Da, da! Ti misliš, da je vse skupaj samo rdeča srajca in godba in še tiste vrste, ki skačejo, kadar jim bele črte po travi potegnejo —!«

»Pa mislite, da je še kaj?«

»To vem, da samo to ni! Zato pa izbirajo in nočejo vsakogar.«

»Da jih nočejo, mislite?«

»Izbirajo, Peter; tako mi je Cenetova mati pravila. Cenetov je pri njih za tistega, ki piše, zato ve.«

»Saj vsak še biti noče!«

»Bi že bil marsikdo, ko bi mogel. Pa dobro vedo, da ni vsak zrastel za njihov vrt.«

»Jaz pa le pojdem in vem, da me bodo hoteli. Še zvečer bom govoril s sosedovim Šimnom.«

»Poskusi. Rečem ti le: mati svojega sina najbolje pozna in zato ne verjamem.«

Tilnovka je dobro vedela, da je Peter veseljak, da rad pije in potem včasih razgraja. Vsega tega pa ni opazila na fantih, ki so orlovski znak ušili in jih je fara spoštovala. Tudi ona jih je in je vedela, da so vredni. Še to je vedela, da Peter ni vreden in da so vsa drugačna njegova pota, kakor so pota onih, ki je Peter samo kraj videl na njih in godbo pred njimi in parado z njimi. Pa ni poznala njihovih postav, ki jim ograjo stavlja in ne poti med ograjo, ki ovinkov ne pozna in ji je viden cilj: popolnost človeka. Ni slišala njih besede in je tudi ni iskala; iz zunanosti je notranjost doumela s preprosto dušo kmečke žene.

2. Vino.

»Stopiva na kozarec, Šimen!«

»Ne morem, Peter!«

»Pa vendar, no!«

»Resnično ne morem, oprost!«

»Besedo imam s teboj, Šimen.«

»Jo boš drugič povedal.«

»Torej res ne greš.«

»Sejo imam nocoj. Prvo je dolžnost, potem potreba, slednjič pride ono, kar ti želiš.«

»A izjema?«

»Mi je ne poznamo in je ni; kdor ji je hlapec, ni za nas.«

»Tedaj drugič.«

»Pridi! Jutri večer sem prost in bom čakal. Lahko noč!«

»Zdravo!«

Peter je obstal in gledal za njim, ki je stopal s knjigo pod pazduho. Blodno je zastrmel in ni znal pojmiti vsega, kar se je zgodilo. Klobuk je snel in si težko roko zabrodil v lase; potem je odločno sklenil in verjel: »Pa je res tako, kakor pravijo mati. Še v gostilno se brani. Še takrat, ko bi ga zastonj...«

In je korak nameril tja, kamor je menil s Šimnom.

Tovarišija ga je gromko sprejela. Nalivali so pozno v noč, peli nevredno pesem in metali karte. Naposled so se sprli in se zunaj na cesti spoprijeli. Vsak je zagrabil, kar je bilo najbližje. Sosed je drugo jutro pregledoval planke in je našel par polomljenih krajnikov. Na enem je bila krvava lisa... Tam je Peter pustil spomin, ki bi bil še večji, da se ni potuhnil, se povalil pod lato in se zmuznil čez vrt domov.

Grdo je klel potihem in na glas vso pot do hiše. Škodoželjno je koval misel, da jim stoterno povrne, vsem, prav vsem... Pa niti vedel ni, kdo ga je, ker je vsevprek letelo. Baš to ga je najbolj grelo: tepen biti, pa ne vedeti od koga!

Peter je sopol in si otrl čelo; ko je segel za vrat, je začutil kri. To ga je speklo, da je še bolj glasno zaklel.

Hrupno je udaril ob hišna vrata, da je sestra prestrašena hitela odpirat.

»Kaj pa je za božjo voljo?«

Rezka kletev je bila odgovor.

Mati se je zgenila na postelji:

»Seveda! Tu se stresaš, kakor da sva medve krivi. Zakaj pa hodiš?«

»Že spet!...«

»Ne pomaga tako nič.«

»In nič ne bo!«

»Tako se pripravljáš. Lep Orel boš...«

»Pustite me!«

»In rdečo srajco si dobil; še obleči je ni bilo treba...«

»Le dražite, le!«

»Zaslužiš več, da veš! Pa ni koristi; kakor bi bob v steno metala.«

»Še tega vam bo zmanjkalo.«

»Tebi pa trde kože in svojeglavnosti nikoli! Tepla te bo še!«

»Naj me le, da le vas ne bo!«

Uporno je zaloputnil vrata, ko se je preoblekel in stopil na kaščo spat.

Mati pa je Meti tožila:

»Še kri bo tekla radi vina, če ne bo sit. Nocoj je malo, enkrat bo pa več, da bo v nesrečo njemu in nama. Pa je dejal, da se bo k Orlom zapisal.«

»Le počemu?«

»Jaz sem mu rekla, pa ne verjame. Koristilo bi mu pa lahko.«

»Nikoli, mati. Preveč je vinski.«

(Dalje.)

Vaclav Winkler:

Jaz bom Orel.

Jaz bom orel velikega Boga.

*Bom kakor rahlost Njegovega srca,
bom kakor pesem Njegove besede,
bom kakor veličje Njegove ljubezni.*

*In vse to bom v zemljo očetov nalil.
Z jasnino Velikih jo bom razsvellil
in bom večni stražar njenih meja.*

*Duše trpečih bom dvignil do solnca,
nalil jih s toploto nežne besede,
rešil jih iz žalostne teme in bede.*

O dajte, da bom orel velikega Boga! — — —

Vaclav Winkler:

Jaz bom kovač.

Jaz bom kovač.

*Vihtel bom kladivo po nakovalu vsak dan,
koval bom besedo veliko
za pot neizravnan.*

*Jaz bi rad tolkel trdo in težko, udar na udar,
da bi razbesnil nebo in zemljo
za zadnji vihar.*

*V meni polje solnce goriških brd prav do srca,
trpkost Krasa in puntarska kri
tolminskih gora.*

O jaz bom kovač!

*Vso dušo in misel sem v to zemljo ukoval
in če bi še kaj velikega imel,
še vse bi dal! — — —*

Br. Janez:

Rimski mozaik.

4. Večno mesto.

(Dalje.)

Ze davno ne sedimo več mirno na prostorih. Kje je Rim? Vse je v oknih, čeprav je enajsta ponočna ura. Tako blizu mesta smo, da bi podnevi razločili posameznosti, sedaj le žari pred nami morje luči in odžarja mogočen kolobar svetlobe na obzorju.

Tu je torej cilj naše poti in naših želja. Semkaj bijejo vsa srca, ali v ljubezni, ali v sovraštvu. Tu sta se kulturno združila vzhod in zapad, tu je središče starega in novega sveta, temu mestu je odločeno, da bo večno. Stoletja so se semkaj zgrinjali

narodi, v roki z oljčno vejico proseč miru ali z mečem, prinašajoč vojno. Od tu ven so korakale rimske legije zmagovalno v svet in vse je pred njimi trepetalo. Semkaj so se vračali z bojnih pohodov in priverjali zmagoslavne obhode kazaje množici, lačni kruha in iger — neizmernost ugrabljenega bogastva.

Mogočni rimski orel je od tu prežal v svet, če je še kje kako svobodno ljudstvo, da si ga podjarmi. Kako krut in neusmiljen je znal biti ta orel, kadar je šlo za njegovo gosposvo. Nikoli ni trpel poleg sebe tekmeča. A kako se zgodovina igra! Ko je kopnela rimska oblast, je njeno slavo in čast neskončno povečal in jo raztegnil na vse narode tisti, ki so ga najbolj preganjali in ga je cesar Nero dal z glavo nizzdol križati v svojem cirkusu — ribič Peter iz Galileje! Kaj bi le rekel cesar Nero, ko bi mu kdo povedal, da bodo k Petrovemu grobu hodili milijoni in bodo v velikem spoštovanju poklekali k njegovim nogam, ko o cesarjevem prahu ne bo več sledu...

A je resnica, da je po krščanstvu postal Rim srce sveta. Vsak kamen govori tujcu, da je v papeževem mestu in se komaj spomni, da je na Kvirinalu tudi najvišja italijanska državna oblast. Slavo Rima ščitijo grobovi sv. apostolov in jo ohranjuje papež, ki je Kristusov namestnik na zemlji.

Kakor je res, da po marsikaki stvari z večjim hrepenenjem stremimo kakor jo uživamo, vendar nad Rimom nismo bili razočarani. Veliko smo pričakovali, še veliko več smo našli. V nekaj dneh se v Rimu pridobi več, kot kjerkoli v nekaj mesecih. Vsak dan je toliko doživetij, da bi moral imeti človek sto peres in ne borega enega, da bi vse popisal.

Vsak korak po večnem mestu priča mislečemu človeku, kako se je moral človek vedno boriti za višje ideale in se je moral premnogokrat odkupovati od nižjega sveta za ceno lastnega življenja. Tu v Rimu, kjer je največja moč in središče krščanstva, postane človeku nenadno čudovito jasno, kako je krščanstvo prav za prav vedno na tleh, vedno zmaganano, a vendar nepremagljivo, kako Kristusovo kraljestvo res ni od tega sveta, ampak zapušča za seboj le sledove, da drugi najdejo pot, samo pa se ne udomači nikoli na zemlji...

Družba svetnikov, ki nam govori raz oltarjev in grobov, nas poduhovi in navduši k posnemanju. Krščanstvo postane resnično in doživelo kakor v verni otroški duši. Korak, s katerim stopamo skozi življenje, tu naenkrat najde tako glasen odmev, da ga ne moreš preslišati. Prisiljen si prisluhmiti vase, s trepetajočo roko iščeš sebe. Ko se najdeš, se nisi nič vesel... Slutim, da se bomo iz Rima vračali drugi, boljši...

5. »Najlepši trg sveta«.

Bilo je tisto jutro po našem prihodu, ko se nismo zvečer nič domenili, kje se v jutro zberemo. A glej! Vsi smo hiteli k cerkvi sv. Petra! Gruče so se zbirale na velikanskem trgu, v ospredju z mogočnim pročeljem cerkve sv. Petra, na obeh straneh v polkrogu pa štiri vrste orjaških stebrov kakor okameneli gozd.

»Odkrijva se,« je menil Korel, ko sva hitela preko »najlepšega trga na svetu« proti šentpetrski cerkvi. Vprašajoče sem pogledal tovariša, takoj nato sem se pa domislil, da stojiva na prostoru nekdanjega Neronovega cirkusa. Zamišljeno sva stopala drug poleg drugega, dokler ni prijatelj nenadno obstal in mi pričel z živahnimi kretnjami tolmačiti svoje doživetje. Malo trpka mu je beseda, a se mu vse odпусти, ker vedno dobro misli.

»Mi, ki smo lahko kristjani in katoličani za parado,« je povzel na svoj račun, »malokdaj pomislimo, da je bila odkupljena svoboda naše vere in prepričanja s krvjo in smrtjo mučencev. V stiskah naših dni čujem tolikokrat: v današnjih razmerah je neko načelno življenje nemogoče. Načela in življenje je treba ločiti ali bolje: med zasebnim življenjem in javnim udejstvom je treba dopustiti razliko, ki jo narekuje uvidevna praktičnost. V sedanjem hitrem življenju je treba manj dogmatičnosti in več prožnosti, s tako zvanimi načelnimi stališči se nikamor ne pride, sučeš se le okrog lastne osi. Tudi tako zvana načelna politika spada v preteklost. Saj priznamo vaše stališče, pravijo, a do uspehov vodi edinole bistrourna taktika! Pod »bistrourno taktiko« pa se razume prilagodivanje in nadmodrivanje.

To je res: jegulja se previje povsod skozi, kjer losos obtiči, — a jegulja ravno ni losos! Kadar se upa tudi v naših vrstah s takimi nazori na dan, se očitava le notranja gnjiloba tistih, ki jih širijo. Tako stališče le kaže, kako se življenje vedno bolj jemlje kot kupčija, kako se le pod materijelnimi vidiki presoja vrednote. Še več, prihaja se v neko zavrženo pozo glumca, ki stoji zavrt v pisano odelo načel ob potu s klobukom v roki z edino to prošnjo na mimoidoče: oprostite, prosim ponižno, da sem sploh tukaj!

Prav malo se pomisli, kako se s takim ravnanjem demoralizira ljudstvo, ki je bilo poučeno in vajeno, prenašati za resnico in velike ideale tudi najtežje žrive. Ali smo brez velikega truda in navora vseh sil še sploh kaj trajno vrednega dosegli v zgodovini? Vsi naši uspehi, kulturni, narodni in politični so venčani z glorio

mučeništva! A to naroda ni upropastilo, kakor ni uničila sedemstoletna borba irskega naroda. Toda, kakor hitro so se Irci približali in deloma dosegli uresničenje svojih stoletnih sanj, je strumnost v narodu popustila in eden njegovih največjih duhov je spregovoril: Sedanja Irska je le še čreda ovac, ki se pripravlja, da se preko pečine vrže — na kup gnoja! (Sheehan: The Blindness of dr. Gray or The Final Law.) In če se enkrat ta poteza mehkužne sebičnosti vtisne našemu zasebnemu in javnemu življenju, kdo naj potem še malemu narodu dopove, da se je skozi stoletja ohranil sredi premočnih sosedov le zato, ker je bil pošten, idealen in borben. In ravno med mladimi ni možnosti! Mladina, ki je pripravljena na kompromise, je v poznejšem življenju pripravljena na izdajstvo!

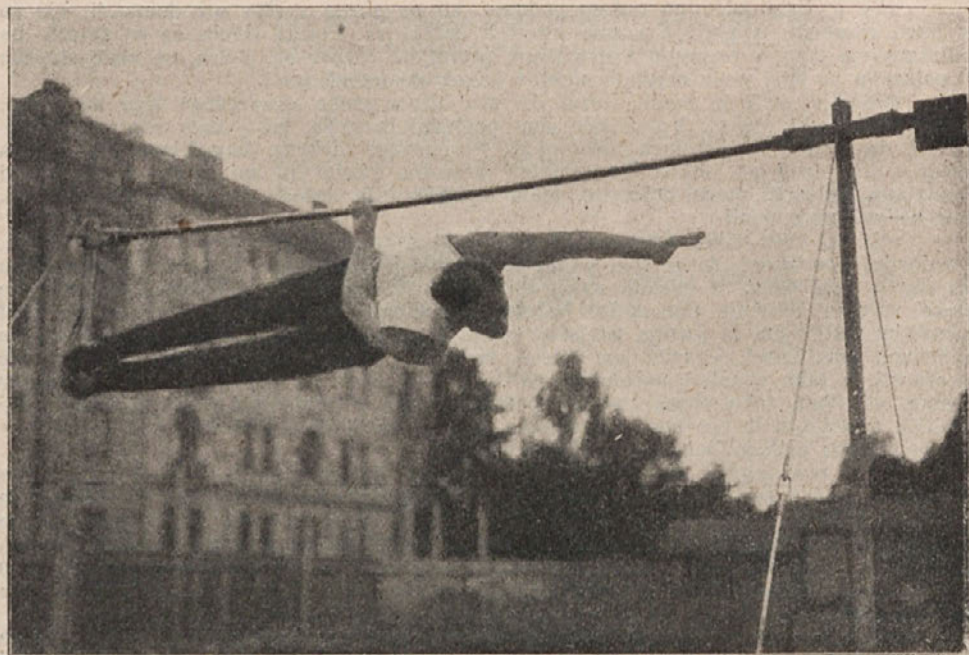
Prijatelj se je ves razvnel. »Glejva prve kristjane. Ko bi iskali srednje poti ali vsaj kompromisov s paganstvom in pagansko državo, bi jim res ne bilo treba umirati po cirkusih Rima v zabavo in ne bi svetili z živimi telesi v Neronovih vrtovih mehkužnim pohajkačem. Odločno pa tudi ne bi nikoli postali seme, ki je zbrstelo v milijonsko žrtev! Oni so prav tako dobro vedeli kakor mi danes, da zlo ostane zlo in da so pripadniki in zagovorniki hudega neiztrebljivi iz zemlje. Še več: na zemlji imajo svojo domovinsko pravico. Božji načrt predvideva hudobneže: le tako dobri ostanejo vojščaki! Spričevalci prvih stoletij so pa vedeli še več, kar mi večkrat pozabljamo: da hudobneži niso boljši, če začno dobri popuščati, nasprotno, še oblastnejši so, ker čutijo, da je v tem njihova zmaga. Zato v najtežjih slučajih kompromis s sovražnikom ni mogoč. Treba je resnici dati spričevanje, če ne gre drugače, tudi pod najtežjimi žrtvami.

A v tem je ravno zmaga dobrih. Prvi kristjani so umirali in se dali sežigati prepričani, da so njihova v slamo in smolo povita trupla baklje, ki naj ob svojem času vržejo luč preko vseh svetov. Preganjani ima namreč v vsakem slučaju to prednost pred preganjalcem, da vživa simpatije plemenitih duš. S tem je pa zlo že zadeto v korenini!

Veter je vrgel med naju mogočen šum dveh ogromnih in krasnih vodometov, ki noč in dan mečeta visoko v zrak težke curke vode. Sredi med njima stoji na prelepem, tisočletja starem egiptovskem obelisku visok križ. In tako je vsa ta veličastna skupina kakor globoka pridiga o življenju. Nestalno, nemirno in spremenljivo mora iskati pravca v križu, da ne poteče brezplodno in se ne izgubi v prazen nič...

Stojim na stopnicah pred cerkvijo sv. Petra in se čudim dejstvu, da je že samo senca Petrove kupole, ki je padla na nas, iz izletnikov napravila — romarje. V Rimu ne moreš biti drugega kot romar. To spričuje prijatelj Korel. Kaj še vse bo! Ze sam začetek je vzpodbuden...

(Dalje.)

Prpriave za rimske tekme: Prapor na desnici z czročenjem levice (br. Kermavner).

Pismo naborniku.

Dragi Lojze!

Saj sam ne vem, kdaj si dorastel, da je že letos prišel za Te dan, ko odideš z drugimi svojimi sovrstniki vred k vojakom. Ali se veseliš tega dneva, ali si ga žalosten? Zdi se mi, da z mešanimi čustvi pričakuješ dneva odhoda. Kot slovenskemu fantu Ti ponos ne da, da bi jadikoval, a mehko srce Ti vseeno podrhteva v bridki misli, da odideš z doma za celih 18 mesecev, prvič v življenju in morda kdo ve kako daleč.

Bodi kakorkoli! Vedi, da ne greš prvi in ne zadnji! Koliko jih je šlo pred Teboj in jih bo še šlo! Glavno je, kako boš odšel in kakšen boš odhajal. Za važne korake v življenju je treba priprave, skrbne in temeljite. Ali da ne? Ali se Ti ne zdi, da je vstop v vojaški stan važen in v Tvojem življenju v mnogočem odločilen. Ravno zato se organizacija, ki ji pripadaš, tako zelo zavzema za svoje člane - nabornike, ker bi jim za čas odhoda in za bivanje v tujini bila rada čuvarica vsega, kar so člani v letih svojega bivanja v njej dobrega pridobili. Zato tudi vem in si mi o tem zadnjič že nekaj omenil, da ste temeljito prebrali in preštudirali spis Franca Bonača v 1. številki »Mladosti« iz l. 1924. Saj je notri vse, česar potrebujejo naborniki za pot.

Jaz bi Te s tem svojim zadnjim pismom pred Tvojim odhodom rad vprašal nekatere stvari: Ali nisi nekaj omenil, da nameravaš pred odhodom stopiti za par dni v »Dom duhovnih vaj«? Tečaj za rekrute se vrši prav v kratkem, zato ne odlašaj s prigrasitvijo! Prepričan sem, da Ti po duhovnih vajah pol v neznano življenje ne bo težka. Saj se boš notri pripravil in oborožil za vse slučajnosti, ki Te čakajo. Napil se boš iz vrelca, kakor so se Izraelci v puščavi, da boš zmoغل težko pot. Kdo ve, kdaj bo spet prilika, da se okrepečaš ob mizi Gospodovi.

Tako očiščenemu in utrjenemu Ti ne bo odveč priporočati, da naj bo dan Tvojega odhoda trezen, dostojen in samozavesten. Boš delal vsaj Ti in tisti, ki nosite in boste še nosili orlovski krog, izjemo v surovosti odhajajočih novakov. Duh, ki si se ga navzel v orlovski šoli in v katerem boš okrepljen v ljubljanskem »Domu duhovnih vaj«, Te bo ohranjal tudi posej takega, da boš z mirnim srcem in ravnim pogledom lahko stopil po povratku v orlovske vrste. Zlata knjiga Ti bo tudi v vojaških mesecih edino merilo življenja. Tako v besedi in dejanju, v zmernosti in čistosti, v poštenosti in dostojnosti, v disciplini, točnosti in redu boš kazal vsekdar in povsod, kakšne šole izpit imaš. To Ti ne bo samo v notranjo zadovoljnost in v dušni mir, temveč tudi v ugled in upoštevanje pri predstojnikih, da boš, kakor toliko slovenskih Orlov, ponos čvrstih čet naše slavne armade. Na ta način Ti življenje pri vojakih ne bo izguba časa, temveč Ti bo v blagoslov in srečo, ki naj Te spremljata vse dni življenja.

Ti jemlješ slovo! Kako? Da bi jo Ti in vsi drugi s Teboj tako, kakor sem Ti zapisal. Potem boste prišli nazaj taki, kakor odhajate. Pridite, vsi pridite, mi Vas bomo rabili. Med tem pa bomo vedno v duhu z Vami. Pa tudi pisali Vam bomo. Tebi, predragi Lojze, bom pisal vsak teden in tudi »Mladost« Ti bom redno pošiljal in še kako lepo knjigo od časa do časa. Ti se pa tudi prav pogosto oglašaj!

Torej pogum in vso srečo na pol! Bog živi!

Tvoj vdani Joža.

Fantova zima.

I.

Oj, dekle drago, rožic ni!
Pod snegom tiho spavajo
in nanje vedno nove še
snežinke naletavajo,
brezbrižno in veselo se
med sabo poigravajo.
A meni ni za ples lahak,
moj duh leman je in težak,
ker daleč si od mene ti
in v tvojem vrtu rožic ni.

II.

Od žarkov je poletnih
tvoj vrtec bil ogret
rudel je v gredi nagel,
dehtel rezedin cvet.

Odšla si vrtnarica
in vrt je sam ostal,
odpadlo mu je cvetje
in sneg ga je zapal.

III.

Kmalu vstane izpod snega
mlada travica,
zvončkova se spel zaziblje
bela glavica.

In trobentica zapiska
z meje v beli svet,
zadehli pod grmom nizkim
nov vijolic cvet.

Ali druge bodo roke
tvoj gojile vrt,
drugim srečnejšim fantičem
vhod bo vanj odprt.

IV.

Zasnumim te, poljubim te,
odvedem te seboj
in lepše nego nekdanj svoj
gojila vrt boš moj.

Saj tvoja greda vsaka bo
in tvojih polna rož,
najkrásnejši pa cvet boš ti,
kraljica vrta boš.

Sijáj mi solnček, da skopni
pod labo snežna plast!
Ze hrepeni na topli dan
iz zémlje mlada rast.

Povrni kmalu se, deklé,
v prelepi rodni kraj
in s sreče polnimi očmi
v srce mi posijáj!

V. Kocijantič, abs. med.:

Nekaj o bakterijah.

Bakterije, bacili, kokki! Dostikrat bereš in slišiš ta imena, pa si vkljub temu v negotovosti, če bi te vprašal, kakšna je njihova medsebojna zveza. Stvar je enostavna: pod skupnim imenom bakterij se skrivajo ostali ptiči, kakor spadajo n. pr. pod vrsto psov bernardinci, doge in še nepregledna vrsta drugih.

Po obliki ločimo bakterije v kokke, bacile in spirile.

Kokki so okrogli mikroorganizmi (majhna živa bitja) kakor močno zmanjšane kroglice. Povzročitelj pljučnice je tak in se zove pneumokok; je pa vse polno še drugih kokkov.

Bacili so kakor drobne paličice; iz ene paličice bi se napravilo zelo veliko bacilov. Tuberkulozo (jetiko) povzročča bacil tuberkuloze. Pri raznih vrenjih in drugih procesih imajo glavno besedo razni bacili.

Manj je spirilov. Ti so upognjeni in zaviti kakor črka S. Povzročitelj kolere ima tako obliko, pravijo mu tudi vibrio kolere.

Bakterije (gljive cepčljivke) so živa bitja; in menda še sedaj niso znanstveniki edini v tem, ali so rastline ali živali, tako enostavno so zgrajene — kupček žive snovi in skoraj nič drugega — najmanjše in najenostavnejše žive stvari s prostim očesom nevidne. Mikroskop nam odkriva pot v njihovo kraljestvo in življenje.

Nekaj bakterij se giblje; s posebnimi bički utripljejo in pod mikroskopom se lepo vidi njihovo premikanje. Bakterij je mnogo. Tiste, ki imajo posebno veselje do našega ubogega telesa, imenujemo patogene (povzročajočo bolezen) in parasite (zajedalce), kakor pravimo tudi človeku, ki živi od dela tujih rok, parazit. Druge pa, ki sicer lahko žive na našem telesu, in nam ne škodujejo ali še celo koristijo (n. pr. pomagajo pri prebavi) imajo ime saprofiti. Celotna površina človeškega telesa daje zavetišča neštetim vrstam saprofitov in tudi parazitov.

Kako se množijo? Potom cepljenja, razpolovljanja po dolgem nastaneta iz ene bakterije dve; ti se zopet naprej delita in to precej hitro. Kakor so majhne, pa se jih namnoži toliko, da jih vidimo s prostim očesom, če jih umetno gojimo na pripravnih gojiliščih — nastale so kulture bakterij. Če so zanje neugodne življenske prilike (preveč ali premalo toplote, vlage, in še drugi vzroki so), se iz nekaterih bakterij razvijejo trajne, odporne forme, spore, ki lahko čakajo na boljše čase, ko se iz njih zopet razvijejo prave bakterije ali vegetacijska forma.

Tudi po načinu, kako škodujejo bakterije organizmu, razlikujemo več vrst. V telesu se bakterije množijo, rastejo in s svojo prisotnostjo povzročajo bolezen (n. pr. tifus, koleri). Druga vrsta pa naravnost izloča strupe, toksine v telesu in ti so potem vzrok bolezni (n. pr. difterija). Endotoksina se pa oproste, ko bakterija razpade; čimveč jih naenkrat pogine, temveč endotoksinov preplavi organizem. Bakterije niso vedno enako hude, virulentne; menjajo svojo strupeno moč, virulenco, po človeku in tudi po času (po stoletjih).

Nebroj bolezni zasejejo bakterije, zato so naši hudi sovražniki. Sovražnika, njegovo taktiko in orožje je pa treba poznati, zato je prav, da smo izpregovorili o njih.

ORGANIZACIJA

Doma.

Priprava na tekme.

Vsak dan lahko čitamo v časopisju poročila o najrazličnejših tekmah. Ne znam naštetih vseh vrst sporta, ki ga goje mladi in stari, moški in ženske križem sveta. Tudi ne znam preceniti velikosti in pomembnosti uspehov pri raznih tekmah: plavalnih, drsalnih, smučarskih, kolesarskih, jahaških, vozarskih, avtomobilskih za najhitrejšo in najpočasnejšo vožnjo ali pa prosto tekalnih. Vem, da se zdi večkrat že nekoliko neumno in malo primerno za gojitev nežnosti in rahločutnosti, kako nekateri strastno bijejo žogo z nogami, prijaznejše vpliva, če vidim, da z loparjem premetavajo bolj majhno žogo. Strah imam skoraj pred težkimi atleti, še bolj pa pred boksarji in njihovimi »svetovnimi rekordi«. A ponosen sem pa vseeno tudi jaz, če si je kak Slovenec pridobil v mednarodnih telovadnih ali sportnih tekmah lovorjev venec. Še bolj je pa seveda zmagovalec sam ponosen, in mu tudi ne more nobeden zameriti, saj je uspeh v tekmah le krona za neutrudljivo, vztrajno delo in vajo. In za to tudi tekme služijo: poženejo sile k delu, dajo vedno nove spodbude za napredek v dotični panogi.

Pa če cenim sportne tekme, in postavljam višje splošne telovadne tekme, pa mislim, da so prav posebne važnosti prosvetne tekme. Skušati se tudi v izobrazbi, v duševnem napredku, to je cilj, ki je treba posebno težiti za njimi. Kdor več zna, več velja. Pa ne gre samo za veljavo med ljudmi. Kdor več

zna, si tudi lažje pomaga v življenju, seveda če je priden v porabi znanja. In kar je posebno veliko: Kdor več zna tudi drugim lahko nasvete daje, jim pomaga. Znati pa zato, da drugim pomagamo, je ljubezen, pravi neki svetnik.

Orlovška organizacija ima telovadne in prosvetne tekme. Zaveda se njihove važnosti, ker želi, kolikor mogoče dvigniti svoje člane v dovršenosti telesa in duha. V tekmah je postavljen cilj dela, v katerem se je treba smotreno uriti in učiti in zato tudi daje trajne uspehe. Vsak Orel itak mora biti tekmovalec za čim plemenitejše življenje. A če bi se enkrat vsi odseki udeleževali tudi teh vsakoletnih tekem, ki jih organizacija določi, bo tudi tekma v plemenitem življenju mnogo uspešnejša.

Zato pogumno začnite s pripravo, vztrajno nadaljujte in nikakor ne opustite namena, spustiti se v tekmo in pokazati sad svojega dela.

Poslovni izpiti.

Bliža se čas, ko se bodo pričeli poslovni izpiti. Zato je na mestu, da se tudi v »Mladosti« pogovorimo o njih.

Našim članom je znano, da je Orel telovadna, izobraževalna in vzgojna mladinska organizacija. Svojim članom mora nuditi telesno vzgojo, izobrazbo in vzgojo volje.

Velik del izobrazbe pridobe člani s poslovnimi izpiti. Tvarina, ki se obdelava na fantovskih sestankih, ostane vse drugače v spominu, če se člani zavedajo, da bodo ti razgovori predmet poslovnih izpitov.

Že kot otrok, se spominjam, da sem poslušal pridigo v cerkvi vse bolj pozorno, če mi je oče poprej naročil in mi povedal, da bom moral povedati doma, kar bom slišal v cerkvi.

Ko sem kasneje študiral v šolah, sem se dobro zavedal, da sem preštudiral stvarino vse bolj natančno, če sem vedel, da bom moral iz stvarine dati pri izpitu odgovor. A ne zato, ker sem študiral to stvarino bolj marljivo. — Ne! Poglavitno je bilo, da sem pri vsakem stavku premišljeval, kakšno vprašanje se lahko zastavi. Posledica tega premišljevanja je bila, da sem temeljitejše predelal vso stvarino.

Pa ne samo pri študiranju! Že, če sem poslušal navadno povest in sem vedel, da bom to povest kasneje drugim pravil, sem jo poslušal pozornejše in sem si jo vsled tega tudi bolj vtisnil v spomin.

Vse to je imelo predsedstvo O. P. pred očmi, ko je vpeljalo poslovne izpite. Ako bo član samo prebral »Poslovnik« ali pa »Tajnika«, mu bo malo ostalo v spominu. Ker pa bo vedel, da se mora udeležiti poslovnega izpita in da bo moral dati odgovore na razna vprašanja iz te stvarine, se bo na izpit boljše pripravil in posledica tega bo, da bo tudi boljše celo stvarino obdelal.

Nikdo pa ne sme postati pri tem malodušen! Vsak član naj se zaveda, da je njegova dolžnost, da se udeleži poslovnega izpita. Izpit je velike važnosti zanj, pa tudi za druge, ker jih opogumi že samo s tem, da se tudi sam udeleži izpita.

Kakšno važnost pa ima stvarina, ki se zahteva pri poslovnih izpiti za fanta?

Že »Orlovstvo« pravi, da ima vsak vzgojitelj mladine nalogo, da vzgaja tudi zmožne javne delavne voditelje (politične, gospodarske, prosvetne).

Tudi orlovška organizacija gleda na to, da izide iz njenih vrst dosti članov, ki bodo zmožni sodelovati pa tudi voditi razne prosvetne, gospodarske, politične in druge organizacije.

Velik del teh sposobnosti si pridobi Orel, če se marljivo udeležuje odsekovnega življenja.

Vsako društvo, ki izvršuje svoj namen, se mora od časa do časa zbrati

na občnem zboru. Kako se vodi občni zbor, kako se ugotovi volja občnega zbora, so sicer formalnosti, ki pa jih mora vsak predsednik občnega zbora poznati. Orel jih pozna na orlovskih občnih zborih, pa s tem, da preštudira poslovnik. Dostikrat sem videl različne občne zборе, kjer se mi je zdel predsednik kot orehova lupina na razburkanih valovih.

O varčnosti se je večkrat pisalo. V orlovski organizaciji imamo »Čebelico«, ki navaja fante k varčnosti. Kako se vodi »Čebelica«, je tudi tvarina pri poslovnih izpiti. Tistemu, ki dobro pozna, kako se vodi »Čebelica«, ne bo težko vpeljati se v vodstvo hranilnice-rajfajzovke. Koliko bo s tem storil, da se poveča pri nas smisel za varčevanje in da ne bo ležalo vodstvo rajfajzovk, pa tudi drugih zadrug le na ramah naših duhovnikov, ki so že sicer dosti obremenjeni, ni treba posebej omenjati.

Star trgovec mi je pravil, da ga je v mladosti vprašal njegov oče, ali si zapisuje dnevno vse prejemke in izdatke. Ko mu je odgovoril, da le večje, mu je rekel oče: »Zapomni si, če ne boš zapisal vsakega vinarja, ki ga izdaš, ne boš nikdar ničesar imel.« Sin si je vzel očetove besede k srcu. Vodil ni le v trgovini točno poslovnih knjig, zapisoval si je natančno tudi svoje osebne prejemke in izdatke in se s tem naučil ceniti vsak vinar.

Kako se vodijo ti zapiski, se nauči Orel v svojem odseku in je to tudi predmet pri poslovnem izpitu.

Iz orlovske organizacije mora priti toliko naših fantov, da se bo poznalo v vseh drugih organizacijah. Iz orlovske organizacije morajo priti fantje, ki bodo na mestu v vsaki drugi organizaciji.

Že danes, ko je orlovska organizacija še v razvoju, lahko z veseljem opažamo, da prihajajo iz orlovske organizacije fantje, ki se v vseh drugih organizacijah lepo uveljavljajo. V orlovskih odsekih naj se navadijo fantje na red, točnost in disciplino, obenem pa naj si pridobe znanje, ki ga bodo kasneje s pridom lahko uporabljali v privatnem in javnem življenju. Dosti tega znanja pa si bodo pridobili prav s tem, da se bodo vestno pripravljali na poslovne izpite in se jih v velikem številu udeležili.

Po svetu okrog.

Telovadba.

Javna telovadba v Vatikanu. V začetku septembra 1926 bi se imele vršiti mednarodne tekme kat. telovadcev v Rimu, ki se, kot je znano, niso vršile. Kmalu nato, dne 26. septembra, pa so nastopili z javno telovadbo v Vatikanu Italijani sami. (Značilno je, da nam na ponovno prošnjo, da bi po odpovedi tekem nastopili samo v Vatikanu, to ni bilo dovoljeno. Ali ne vzbuja to novega suma o neiskrenosti Italijanov pri odpovedi tekem? Ur.) Navzoč je bil tudi sveti oče, ki je imel nagovor na zbrane telovadce in gledalce, v katerem se je iznova izjavil prijateljem telovadbe in sporta in povedal svoje nazore o telovadbi in sportu.

Českoslovaški Orel. Na 4. občnem zboru češkoslovaškega Orla, ki se je vršil oktobra 1926 in ga je brzojavno pozdravila Jug. orl. zveza, je podal I. tajnik centralnega odbora statistiko, ki je prav zanimiva. Organizacija obsega te-le dele: 1. Češka s središčem v Pragi, šteje 4 župe, 34 okrožij, 298 društev, 25.274 članov; 2. Moravsko-Slezija s

središčem v Brnu, šteje 14 žup, 92 okrožij, 697 društev, 60.868 članov; 3. Slovaška s središčem v Trnavi, šteje 9 žup brez okrožij, 221 društev, 14.168 članov; 4. Podkarpatska obsega le 1 društvo. 5. Inozemstvo: dunajska župa, ki šteje 8 društev s 974 člani. — Vseh društev je bilo 31. decembra 1925, ko se je statistika sestavljala, 1225, za 26 več nego l. 1923., vendar je statistiko poslalo le 1079 društev (88,08%). — Največ članov šteje orlovska organizacija iz poljedelskih in delavskih krogov (35,94% in 32,75%), iz dijaških vrst pa 3621 članov (3,61%). Vodstvo orl. organizacije je v rokah centralnega odbora z 2 oddelkoma (prosvetnim in tehničnim) in s centralno pisarno v Brnu. — Vseh sej je bilo v društvih, kot je razvidno po doposlanih statistikah, 15.867. — Za predsednika je bil izvoljen ponovno mons. Šramek, prof. bogoslovja v Brnu, ki je bil 14. okt. 1926 imenovan za ministra za socialno politiko in za zastopnika ministrstva za javno zdravje in telesno vzgojo.

Hrvatski Sokol in HOS. V oktobrski številki lanskega letnika »Hrv. Sokola« je ta

list napadel hrv. orlovsko organizacijo in ji očital »protihrvatsko delo«, ne da bi najmanj omenil, v čem obstoji to »protihrvatsko delo«. — »Orlovska straža« je nato odgovorila med drugim: Ako smatra morebiti Hrv. Sokol naše katoličanstvo kot protihrvatsko delo, potem mora dosledno smatrati za enako tudi stoletno borbo hrvatskega naroda za katoliško vero. Čemu potem slavi sokolstvo hrvatske velikane, od Tomislava do Strossmayerja, ko so vendar bili ti odločni pristaši katoliške Cerkve? — Taki napadi jasno pričajo, s kakšnim orožjem se bore naši nasprotniki proti orlovstvu. Orlovstvo se ni in se ne bo nikdar posluževalo takih nedovoljenih sredstev!

Poljsko Sokolstvo šteje 886 društev in 52.566 članov, ki so združeni v 7 okrajih z 75 okrožji. V inozemstvu obstojajo poljska sokolska društva v Nemčiji, zlasti v Porenju, v severovzhodni Franciji, v Belgiji, na Holandskem in v Ameriki. L. 1928. bo v Varšavi zlet poljskih Sokolov, letošnje leto (1927) pa slavi poljski Sokol 60 letnico svojega obstoja.

Ruski Sokol. Prvikrat je bil organiziran »Ruski Sokol« že l. 1860. v čeških kolonijah v Volinski. Vendar je bilo l. 1914. v Rusiji komaj 60 sokolskih društev; vsled nastopa sovjetske vlade l. 1918. pa so bila ta društva razpuščena. Kar jih je še ostalo zvestih sokolski ideji, so se pričeli organizirati v inozemstvu. Tako je bila l. 1923. ustanovljena »Zveza ruskega sokolstva«, ki je na kongresu l. 1925. v Varšavi pristopila k »Slovanski sokolski zvezi«. Tudi v naši državi obstoja pokrajinska zveza ruskih Sokolov, ki ima svoj sedež v Zemunu. V Belgradu, Zemunu in Zagrebu obstojajo posebni ruski sokolski odseki pri JSS (jug. sokolski savez). Poleg teh odsekov pa imajo po vsej državi tudi tako zvana »gneзда«, nekaka sokolska društva, ki jih je 40.

Predsednik nemške kat. organizacije »Deutsche Jugendkraft« je postal mesto umrlega prelata Mosterisa p. Ludovik Wolker, študijski svetnik v Monakovem. Rojen leta 1887. istotam si je pridobil že mnogo zaslug za kat. organizacijo v svojem rodnem mestu. Lansko leto je bil izvoljen za deželnega predsednika na Bavarskem, 9. novembra pa je bil izvoljen za voditelja največje kat. telovadne organizacije.

Nemška telovadna društva na južnem Tirolskem so Italijani razpustili 9. nov. 1926, kot poroča »Deutsche Turnzeitung« z dne 9. decembra. Gotovo niso prizanesli slovenskim društvom!

Nemška telovadna zveza »Deutsche Jugendkraft« priredi letos v dneh od 5. do 8. avgusta v Kolinu (Kelmorajn) velike državne tekme, ki naj bi bile obenem mednarodne. Na te tekme je povabljena tudi Jugoslovanska orlovska zveza.

O Ogrski malokdo ve, da ima tudi telovadna društva. Danes štejejo okrog 20.000 članov, ki goje telovadbo. Veliko manjši pa

je smisel za telesne vaje pri ženskem spolu. le 2000 jih je organiziranih. Vendar na splešno med ljudstvom smisel za telovadbo in sport še ni tako vsidran, čeprav imajo — česar v naši državi ni — že svojo visoko šolo za telesno vzgojo. Se pač ogrska država dobro zaveda pomena in koristi telesne vzgoje.

Tudi židje! Na zadnjem sionističnem kongresu so Judi ustanovili tudi svojo svetovno telovadno zvezo. Oficijelno se imenuje: »Svetovna zveza Makabejcev za telovadbo in sport«. Svoj sedež ima zveza na Dunaju. Zveza se deli na posamezne države, a v teh na okrožja in društva. Občevalni jezik je jezik dotične države, v skupnih zadevah, zlasti glede tehničnega imenoslovja, pa se poslužujejo novohebrejščine. Svojega enotnega telovadnega sistema nimajo, vendar prevladujeta švedski in danski sistem. — V češkoslovaški republiki šteje zveza 34 društev.

Sport.

Sportni pregled 1926.

Odslej naprej bomo v »Mladosti« vsak mesec podali kratek pregled splošno važnih sportnih dogodkov. V tem mesecu bomo pa pregledali kar vse lansko leto.

Sportna misel je v lanskem letu lepo napredovala. Ne samo v višino rekorda; sport je zašel kot občna imovina tudi že med najširše plasti. In to tudi pri nas! Pa smo se morali pošteno boriti. Odpor prvih let smo premagali, naša misel se je ukoreninila med ljudstvom, vsak dan slišimo in beremo o zanimanju naroda za sportne igre in tekme. To je naš ponos in naše plačilo; in če smo vsaj nekaj dosegli, smo veseli in zadovoljni in bomo šli s prav takim veseljem na novo delo. In ko bo dogotovljen naš stadion, ga ne bo med nami, ki se ne bi z nami vred veselil. To bo zaključek naše domače sportne propagande.

Sicer pa, kamorkoli pogledamo, povsod vstajajo stadioni, se porajajo sportne šole, se uvažuje sport kot politiki in umetnosti enak. Mussolini je brzojavil italijanskemu bokserju Erminio Spalla v Južno Ameriko, da mora zmagati, ker zahteva to Italija; španski kralj Alfonz XIII. je slavil polet letavca Franco kot narodno zmago; letavca Cobhama imenujejo Angleži najboljšega zastopnika svetovnega angleškega gospodarstva; Rignot in Coste sta nesla slavo francoskega imena proti Indiji, francoski igralci tenisa pa v Ameriko; ko je prišel v München veliki učenjak Bergius, ki pretvarja premog v petrolej, se skoraj nihče ni zmenil zanj, ko je pa prišlo tja švicarsko nogometno moštvo, so mu v mestni dvorani priredili sprejem in obed. Knjigo bi lahko spisali o tem.

Kaj naj omenimo posebej? Preveč je. Zanimamo z nogometom. V Ameriki so se

na novo postavili Urugvajci, ki so premagali vse svoje nasprotnike v razmerju 17 proti 2! V Evropi so sestavili sedaj nekakšen načrt, ki naj nam pové, katera dežela je najboljša.

V tenisu sta se letos odlikovala prav posebno dva naroda, Francozi in Čehi. Prvi so v Ameriki dokazali, da so kos tudi Amerikancem, doslej nepremagljivim; Čeh Karel Koželuh je pa ob francoski južni obali — rivieri — premagal vse svoje nasprotnike, najslavnejše zastopnike tenisa.

V lahki atletiki se blešči še zmeraj ime Nurmi, čeprav je moral tudi on uvideti, da je človek in da ne more vselej vsega zmagati. Vstajajo nove laškoatletске zvezde; imenujemo dva tekača, vsakega na enem koncu tekov, Körniga na 100 metrov, ki jih je pretekel v 10,4 sek., Milesa v maratonskem teku 42,2 km, ki jih je pretekel v 2 urah in 25 minutah in 4 sekundah.

Večkrat že smo v »Mladostic« omenili izbornega francoskega atleta Rigoulota. Pa ima težka atletika poleg njega še dva druga prav prvovrstna zastopnika, Nemca Görnerja in Kanadca Caouettea. Rigoulot je 171 kg prosto na prsi dejal in jih kvišku sunil, Görner ni daleč za njim, Caouette je pa na prsi spravil in kvišku sunil 202 kg! Poskusi to težo samo od tal dvigniti! Ti atleti pa dvignejo od tal 300 do 400 kg in se zravnajo z njimi!

Malo novega pa moremo povedati o rokoborbi. Stari junaki so še zmeraj za braniku, naraščaja je kaj malo.

Tem več pa beremo o boksu. Svetovni prvak Dempsey je stopil letos s prestola dol in ga je moral prepustiti Tunneyu. Tolaži ga samo zavest, da je spravil ob priliki boja v žep okoli 50 milijonov dinarjev. Najlepše je to, da daje ta orjak ogromne svote svojega zaslužka v dobrodelne namene. Ne bo miroval, spet bo treniral in bo prav gotovo prvenstvo Tunneyu izrgal.

Da so imeli lani plavači dosti opravila, že vemo. Sa smo pisali o Kanalu. Poleg tega pa beremo tudi druga slovitna imena, Rademacher, Arne Borg, Weissnueller, Geraghty — deklica — itd. Samo Geraghtyjeva je napravila lani 25 novih ženskih svetovnih rekordov. Letos se bo v Bologni v Italiji izvojeval boj za prvenstvo Evrope.

Kolesarstvo je še zmeraj zelo priljubljeno. Prosto brez vodnika so dirkali lani do 42,5 km na uro, z vodnikom in za brambno zaščito pa čez 120 km.

Da je v modernem času avtomobilizem prav posebno upoštevan, ni treba posebej poudarjati. Tvrde tekmujejo druga z drugo, katera bo napravila hitrejšo in močnejšo avtomobile. Sedaj gradi tvrdka Sunbeam na Angleškem avtomobil, s katerim upa prevoziti major Seagrave na uro 350 kilometrov!

Kam smo prišli letos v aviatiki! Francoz Callizo se je dvignil v aeroplanu 12.442 m visoko, Francoza Rignot in Coste

sta brez prestanka letela 5425 km daleč, iz Anglije v Avstralijo in nazaj v Anglijo je letel Anglež Cobham, iz Španske v Ameriko Franco, od Spitsbergov na tečaj Amerikanec Byrd, od Spitsbergov čez tečaj v Ameriko Norvežan Amundsen. Amerikanec Ellsworth in Italijan Nobile! In nebroj je še drugih uspehov.

V splošnem ima pa svetovni sport sedaj pred seboj en sam veliki cilj: olimpiado 1928. Včasih beremo, da temu ali onemu to ali ono ni všeč in da ne bo prišel na olimpiado. Slednjič bodo pa le vsi skupaj in bodo tekmovali v plemenitem boju za svetovno prvenstvo telesne kulture. To je sedanji svetovni sportni cilj.

Sport pri nas. Te mesece se predvsem goji zimski sport. Za naše razmere prideta tu v poštev smučanje in drsanje. Da je tudi izven Ljubljane zanimanje za zimski sport veliko, dokazujeta ravnokar dograjeni smuški skakalnici v Mojstrani in Kranjski gori. — Da se vzbudi čim večje zanimanje za sportno gibanje, so zlasti v zimskem času primerna razna predavanja o sportu. Tako je SK Jadran priredil že 2 predavanji, dne 11. decembra o zgodovini sporta (dr. Šarabon) in 18. decembra o težki atletiki z nazornim kazanjem na orodju.

Plavanje kot obvezni predmet na šolah so vpeljali v Avstriji. Vzrok temu bo najbrže tudi v tem, da bi se preprečile smrtno nesreče pri kopanju. Tako je n. pr. samo v Nemčiji lansko leto (1926) utonilo okrog 6000 oseb. Zato imajo v Nemčiji že dalj časa odredbo, da mora vsak šoloobvezanec prestati tromesečni plavalni tečaj. — Iz istih vzrokov so vpeljali plavanje kot obligatni predmet tudi na švedskih šolah; vsled neznanja v plavanju se je v preteklem letu ponesrečilo več 100 oseb.

Največjo plavalnico v Ameriki imajo v Garden City v Kansasu. Bazen je 120 m dolg in 70 m širok, naenkrat se lahko koplje do 1000 ljudi; zgrajen je bil l. 1923. Pozimi spremene bazen v drsališče.

Veliko sportno palačo bodo zgradili v Pragi na kraju sedanje smihovske arene. Po načrtu bodo obsegala vsa manjša poslopja s palačo vred še čez 10.000 m² površine. Palača sama bo 110 m dolga in 50 m široka. V njej bo igrišče, ki bo obsegalo 1920 m² z amfiteatralno razporejenimi sedeži za 5000 oseb. Igrišče samo bodo lahko spremenili v plavalnico, pozimi v drsališče, in priredili za kolesarske dirke. Rob igrišča bo služil za laškoatletski tek. — Dalje bodo v poslopju šole za vse sportne panoge. Vse podjetje bo najbrže last dosedanjega posestnika smihovske arene, ki je bogat zasebnik; kajti sportne organizacije nimajo toliko denarja. Seveda pa bo podjetje vsekakor dobičkanosno. Do prihodnje zime mora biti stavba že dograjena.

Št. Jošt nad Vrhniko.

Ob četrti obletnici obstoja našega orlovskega odseka si štejemo v dolžnost, da se tudi mi enkrat oglasimo v »Mladosti« in podamo kratko poročilo o delovanju našega odseka. Ko je bil 1. januarja 1923 po zaslugi horjulske srenje in horjulskega orlovskega odseka pri nas ustanovljen orlovski odsek, je zavladala med nami, čeravno smo visoko v hribih, veliko navdušenje za orlovske ideje. Takoj na ustanovnem občnem zboru se je vpisalo okrog 30 članov. Nobena njiva pa ni brez plevela, tako je bilo tudi med novovpisanimi člani nekaj takih, ki niso umeli in tudi niso hoteli umeti naše organizacije in njenega velikega pomena. Taki so seveda kmalu odpadli. Vsi drugi so pa ostali vztrajni v začetem delu in se krepko oprijeli lepega orlovskega življenja. — Kakor ima pa vsaka dobra stvar takoj dosti sovražnikov, tako so se tudi pri nas dobili taki ljudje, ki jim je bil orlovski odsek trn v peti. — Prvo spomlad si je odsek nabavil 10 telovadnih oblek in že v prvem letu nastopil na treh prireditvah in tudi na katoliškem shodu v Ljubljani. V juniju l. 1925. smo imeli srenjsko prireditev, ki je splošno jako dobro izpadla. — Ustanovili smo tudi orlovsko Čebelico, ki dobro deluje. Bratje, pridno se je poslužujmo in vlagajmo vanjo male zneske: iz malega raste veliko! — L. 1925. je dobil odsek pri splošnih tekmah drugo častno diplomu. —

Spomladi lanskega leta smo spremili k večnemu počitku dva brata-Orla, katerima je jetika v najlepši mladosti prestrigla nit življenja: Henrika Sečnika in Matevža Dolinarja. Bilà sta vzorna Orla, Bog jima bodi večni plačnik! — Največja zapreka pri orlovskem delu je pri nas ta, da nimamo prepotrebne prostora, kjer bi se zbirali, prirejali predstave in bi se člani vežbali v telovadbi. Kdor pozna razmere v hribih, mora priznati, da naš odsek živi težko življenje. Pa vendar zaradi tega mi ne klonimo glav, ampak krepko in ponosno hitimo naprej po poti, ki nam jo je začrtal rajni dr. Krek z zaupanjem, da tudi za nas pride vstajenja dan. Kakor pe hudí nevihti zasije božje solnce, tako bodo tudi nam po napor nem delu in hudih bojih zažareli lepši dnevi. — Vojaška dolžnost nam vsako leto vzame nekaj bratov. Kar je pohvale vredno, je to, da se ti zavedajo svoje dolžnosti in pridejo, ko se povrnejo domov, z veseljem nazaj v naše vrste. In upamo, da bo ostalo tako tudi z naprej! — Pri tej priliki vabimo tudi druge fante, da se tudi oni zatečejo k nam pod mogočno orlovsko okrilje in si tako poiščejo zavetje pred sedanjim zapeljivim svetom, ker na ta način bodo postali najboljši kovači svoje bodočnosti. Naši nasprotniki bijejo vroč boj, da bi potom slabega časopisja in slabih knjig iztrgali mladino vero iz src in jo tako počasi dobili na svojo stran, zavedajoč se, da kdor ima na svoji strani mladino, ta ima v rokah bodoč.

Člani-telovadci odseka v Trebnjem.

nost. Zato vsi v orlovsko organizacijo; čim več nas bo, tem močnejši bomo. — Spomladi nameravamo začeti z zidavo novega društvenega doma: Sicer bo ta reč pri nas precej težka, ker le malo se dobi tako dobrih ljudi, ki so pripravljeni priskočiti nam na pomoč. Težko bo šlo, a bo šlo, ker iti mora! — Vsem bratom kličem: Na delo za dobro stvar in krepko naprejem po poti, ki pelje do vzvišenih ciljev! — Bog živi! — J. Žakelj.

Sv. Frančišek Ksaverij.

Zopet se oglašamo v naši »Mladosti«, da zvedo bratje širom domovine, da še nismo zaspali. Evo nekaj poročila o delu v l. 1926. Telovadba članov se je vršila od 9. januarja do 1. julija po enkrat na teden s povprečno udeležbo po 9; naraščajniki so imeli 30 telovadnih dni s povprečno udeležbo 15. Fantovskih sestankov je bilo 5, odborovnih sej 12, revizije 3 in sicer tehnična od O. P., poslovna od okrožja in tehnična od srenje. Srenjske prireditve, ki se je vršila 13. maja na Rečici ob Savinji, se je udeležilo 14 članov in 19 naraščajnikov; člani našega odseka so izvajali tudi posebne proste vaje. V poletju je odsek priredil 3 izlete na bližnje planine. Takšne izlete bomo tudi v prihodnje prirejali, zato da seznanimo naše člane s kratotami naših planin, katere hodijo občudovati tudi od daleč. (To naj bi posnemali tudi drugi odseki! — Ur.) Naraščajniki so imeli dve prireditvi 3. januarja in 7. novembra, vsakokrat z deklamacijami, igro in petjem; na prvi so izvajali tudi proste vaje. Praznik Brezmadežne 8. decembra smo posebno lepo praznovali. Zjutraj smo pristopili skupno z Orli iz Nazarj in Mozirja v cerkvi M. B. v Nazarjih k mizi Gospodovi in slišali vzpodbuden govor nazarškega g. župnika. Popoldne smo se zbrali doma k sestanku, na katerem sta govorila g. kaplan Jakob Aleksič iz Gornjega grada in predsednik našega prosvetnega društva br. Jamnik. Lahko rečemo, da je bil lep ta dan.

Dne 26. decembra je priredil odsek božičnico s sledečim sporedom: Mladec br. Tine Časl je deklamiral dr. Pregljevo »Bog živi«, nato je br. predsednik govoril o važnosti in namenu slovenskega orlovstva; sledila je igra »Mojstra Križnika božični večer« in petje moškega zbora. Med letom smo sodelovali še pri štirih predstavah prosvetnega društva. — Odsek šteje ob novem letu 14 rednih članov, od katerih sta 2 pri vojakih, 3 starešine, 10 podpornih članov, 9 Mladcev in 10 Orličev. Spomladi nameravamo prirediti javno telovadbo v proslavo petletnice svojega obstoja in tudi Društveni dom upamo v tem letu spraviti pod streho. Mnogo dela nas torej čaka, a v slogi in vztrajnosti bomo vse dosegli. — Bog živi! — Vrné.

Saleska orlovska srenja

V naši srenji sta včlanjena dva odseka: Šoštanj in Velenje. Odsek Škale smo morali vsled nedelavnosti ertati po sedemmesečnem

obstoju. Odbor je imel v minulem letu 9 sej in 11 srenjskih svetov, potem je imela srenja 3 obiske pri odsekih, br. srenjski načelnik je izvedel 3 tehnične revizije, eno v Šoštanju, dve pa v Velenju. Na okrožnih svetih je bila srenja redno zastopana. — Sedaj ima srenja nižjega in višjega naraščaja po statistiki 54. Rednih članov 38, rednih članov vojakov 6, starešin in podpornih članov pa 17. Skupno članstva 61. Tehničnih tekem sta se udeležila oba odseka, ravno tako prosvetnih. Odseka sta priredila vsak zase izlet, Velenje na goro Uršulo, Šoštanj pa na Bled, od tod na Brezje, z Brezij pa v Ljubljano, kjer smo si ogledali razne zanimivosti, poleg tega tudi prireditve ljubljanske ekspoziture na Stadionu. Letos se je vršil v delokrogu naše srenje tudi okrožni tabor v Velenju, ki je kljub slabemu vremenu dokaj dobro izpadel. Srenja se je udeležila tudi prireditve E. C. na Polzeli. Odsek Šoštanj je poslal tudi zastopstvo 4 članov v krojih na odkritje spomenika padlim vojakom v Šmartnem na Paki. Toliko o delovanju srenje. — Sedaj še nekaj iz odseka na sedežu srenje Šoštanja. Ne smem namreč prezreti izgube, ki nas je zadela ob priliki nenadne smrti br. Tineta Hrastnika, dolgoletnega predsednika odseka v Šoštanju. Z njim je odšel iz naše srede najboljši brat. Br. Tine je bil prvi zraven, ko se je odsek ustanovil, in on je bil zopet prvi, ko se je ustanovila naša srenja, kateri je bil nad vse delaven in požrtvovalen predsednik. In kdo je bil za Društveni dom najpožrtvovalnejši, če ne zopet naš nepozabni Tine. Ne bomo mu peli slavospevov, ampak naš sklep bodi, da mu bo vsak izmed nas skušal biti enak po navdušenju za lepe orlovske ideje. Kaj nam je bil Tine, je pokazal njegov pogreb 17. aprila. Nosili so ga Orli v krojih. V žalnem sprevodu je korakalo 24 članov v krojih. Zastopana je bila ekspozitura z zastavo in okrožje. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil br. okrožni predsednik Turnšek v krasnih besedah, ob katerih je malo četi ostalo suhih. Slava ti, dragi Tine! — Bog živi!

A. Čepelnik.

Sv. Anton v Slov. goricah.

Navdušenje do orlovstva je zvalil tudi nas, da smo s pomočjo sosednjega benediškega odseka in s požrtvovalnostjo domačih fantov ustanovili dne 27. julija 1924 orlovski odsek. Dasi s skromnim številom članstva si je odsek nadel nalogo delovati versko, prosvetno in tehnično, kar je razvidno iz naslednjega poročila, ki obsega delovanje odseka od ustanovitve pa do konca poslovnega l. 1926. — Versko: Ob vseh orlovskih praznikih in več drugih prilikah smo vsi člani skupno pristopili k mizi Gospodovi. Tudi drugače smo ob vsaki priliki hoteli vplivati na drugo mladino, ter vsled tega priredili duhovne vaje za vse fante, katere so se vršile pod vodstvom g. misijonarja Tumpeja od 29. marca do 2. aprila 1925. Ob lepi udeležbi nad 150 fantov so pokazale lepe uspehe in na-

sledke. — Prosvetno: Imeli smo 32 fantovskih sestankov s 53 predavanji. Izmed teh 12 verske vsebine, deloma pa iz gradiva za prosvetne tekme za leto 1925/26. Ker se žalibog ne moremo ponašati s posebnimi predavatelji, so to prevzeli člani sami ter se tem potom tako izobrazili, da so pozneje samostojno nastopali pri raznih prireditvah in shodih. Prosvetne tekme za leto 1925 smo dovršili z odliko, ter dosegli vseh 100 točk ter tudi dobili prvo častno diplomu. Za okrožne tekme za leto 1926 smo se z vnemo pripravljali, toda nismo bili zanje obveščeni, ter tako žalibog nismo tekmovali. Dramatiki, ki brezdvomno spada k prosveti, smo se tudi nekoliko posvetili. V lastni režiji smo priredili šest predstav, ter s tem tudi močno zadovoljili občinstvo. Ob priliki poldnevni zletov k Negovi smo dvakrat tudi tamkaj igrali. Pomagali smo pa tudi pri prireditvah bralnega društva. — Organizatorično: Popolnoma po Poslovniku smo imeli redne občne zbere in odborove seje. Marljivo smo se udeleževali tečajev; po treh članih okrožnega tajniškega tečaja v Mariboru, dramatičnega, naraščajskih, in splošno vseh, ki jih je priredilo okrožje ali E. M. Z odliko sta tudi dva člana položila tajniški izpit. — Tehnično: V tem oziru žalibog ne moremo pokazati veli-

kih uspehov. Vadili smo po večini samo redovne, proste in skupinske vaje, marljivo z njimi nastopali tudi ob raznih prireditvah. Udeležili smo se vseh tehničnih tečajev. Pri okrožnih tehničnih tekmah za leto 1925. smo dosegli 88 točk. — Drugo: Omeniti moramo še, da smo si iz podpornega članstva ustanovili moški pevski zbor, kateri pod večšo roko pevovodje br. predsednika vrši sijajno svojo dolžnost. Kakor mora nas pa tlačiti to, da smo popolnoma brez vsakega lastnega prostora. Da odpomoremo temu, smo priredili veliko efektno loterijo v prid zgradbi društvenega doma. Z veliko požrtvovalnostjo br. bivšega predsednika in še par drugih članov smo jo izpeljali v splošno zadovoljnost. Bratski odseki in krožki, ki ste nam pomagali razpečavati srečke: prisrčen »Bog plati!« Pripomogli ste s tem veliko, da bomo, kakor upamo, tekoče ali vsaj prihodnje leto sezidali s tem in s pomočjo radodarnih Antončanov preprost domček, ter s tem prišli do lastnih prostorov. — To je površen pregled našega dela. Bili smo prezirani, celo aretirani, in vse mogoče zapreke so se nam valile na pot, toda mi smo stopali, stopamo in bomo vztrajno stopali preko njih do cilja.

Bog živi! — Vinko.

OD SRCA DO SRCA

Orlovska pisma.

Najdražji prijatelj!

Poslušaj tole vojaško zgodnico:

»Mijo, ajdi z nami!«

»Kaj samevaš!«

Trije tovariši so se zibaje ustavili pred lepim, črnoookim fantom, ki je na slamnjači sede pisal karte.

»Zuri se!«

Stolnija je bila nekaj desetlin kilometrov za bojno črto na oddihu. Ni nam še izginila iz oči groza zadnjih krvavih dni, že so nam napovedovali nove.

»Momci, ne idem!«

»Ne?!«

»Sem že povedal. Na to pot me ne dobite. Greh je!«

»Gre-eh? Mijo!«

»Da, momci. Nekaj govore, da gremo že jutri« ... Zamahnil je v zapad, odkoder je venomer pošastno bobnelo. »Kako je tam, veste, kaj če se ne vrnemo... Ostanite...« Tovariši niso več silili. Izmenjali so par besed in se med posmehom sllatili skozi vrata v noč.

Drugi dan smo res odšli. In ni se vrnil ne Mijo, ne Voja, ne Miko, ne Pero...

Prizor pa je ostal v moji duši živo, kakor da bi bilo včeraj. Kako je ta lepi fant iz Like dokazoval: Zato ne grem, ker je greh!

V več pismih sem Ti slikal osudnost netistega greha, v zadnjem pismu sem navedel tudi nekaj pripomočkov, ki naj Ti pomagajo, da ostaneš na pravi poti, — a glej, vsa ta sredstva so nezadostna in nepopolna za dosego tako visokega ideala, kot je čisto življenje. Če se ustaviš le pri pouku in naravnih sredstvih, nisva dosegla niti pol pola.

Poglej jih izobražene ljudi, mar niso dovolj poučeni o kvarnosti in zlih posledicah netistega življenja? Poznajo statistike in izjave zdravnikov, čitajo medicinske knjige, dobro vedo, kako se narava maščuje nad svojimi skrunilci, toda, ali zato žive zdržno in čednostno? Ali se ne najdejo prav med njimi pogosto največji sužnji nečiste strasti.

Pouk je potreben in prepreči marsikatero zablodo in nesrečo, a vsi naravni nagibi: skrb za zdrav telesni in dušni razvoj, strah pred sramoto, boleznijo itd., — kakor tudi

je vse to učinkovito in z dejstvi izpričano, človeka vendar ne obdrži na pravi poti, ako se ne pridružijo še nadnaravni nagibi. Misel na vsevednega in pravičnega Boga, plačnika dobrega in hudega, edino ta je dovolj močna, da brzda človeku strasti. »Radi Boga ne bom grešill«, kogar to ne zadrži, ga ne bo ničesar zadržalo, da ne bi storil greha.

Glej, moj mladi prijatelj, edino to je tudi, kar nas loči od vseh nasprotnih organizacij. Ne rdeča srajca, ne siva surka, ki jo imajo tudi oni, ne telovadni nastopi, uspele igre, izleti, prireditve, obhodi, vse to nam je skupno. — Ampak kar Orla loči od vsake druge organizirane družbe je njegovo oživotvorenje verskih resnic v življenju. Komur je naš orlovski program nekaj prigodnega in le za parado, ta je tudi Orel le za parado, on ni organičen član naše organizacije in bo kmalu izpadel kakor drugorsten, tujeroden element. Orlu krščansko mišljenje ne sme biti nekaj, kar se vsake kralje enkrat prileče izza police za en dan in nato zopet lepo shrani, ne kakor kroj, ki ga nadeneš za velike praznike, ne, vera mora prežariti naše mišljenje in delovanje. Polni moramo biti žive zaveli, da nismo zato na zemlji, da bi čim več uživali, ampak da bi jih čim več osrečili, da bi storili čim več dobrega in tako izpolnili voljo božjo. »Teга ne smem in nočem storiti, zato ker je Bog prepovedal!«, to bodi naše vodilo. Zakaj je Bog prepovedal, po tem ne vprašuj. Njegova stvar je, da zapoveduje in naša, da ga kol njegove stvari ubogamo. Nikdar si ne skušaj napravljati užikov, ki so prepovedani v božji postavi. Saj ko bi bili modrejši, bi spregledali, da nam je le to prepovedano, kar nam je v škodo. Vse, kar je Bog zapovedal ali prepovedal, je le v naše največje tudi telesno dobro. Imej to pred očmi, kadar hoče prevpiti strast trezen premislek. —

Joško moj, jaz bi rad, da bi imel Ti veselje na svoji neumrjoči duši. Njena neprecenljiva odlika, njena čast naj Te od časa do časa napolni s plemenitimi mislimi in trdnimi sklepi. Zavustavi za hip svoj korak na življenski poti in sredi kipečih sil in dela pomisli na čudovito spremenjenje in konec vseh stvari. Tudi tisti, ki žive v nasladah, bi Ti mogli povedati, kako je hitro konec užilka in naj se ga s še tako obupno iznajdljivostjo skuša podaljšati. Hitro poidejo sredstva uživanja in nazadnje usahne sploh tudi možnost sama. Nasladneži silno hitro izgorivajo in to, kar oni nazivljajo »polno življenje«, je v resnici le na pol življenje in izživelje. O kakem nadaljevanju življenja po smrti pa hotnežem že celo ne smeš nič govoriti, ker imajo tisoč vzrokov, da bi bolje bilo biti uničen, kakor sojen.

Le večkrat poglej svet, kako premineva, kako vse zemsko ob vsej nasladnosti in razbrzdanosti hili neizbežno v naročje smrti, Ti pa se raduj bogastva svoje duše in ji kliči: Kvišku! Višje! Menda veš, kaj hočeš: rešili dušo! Ta veliki cilj bo izhujal misel na žrtev in odpovedi. Ne omahuj na pravi poti, tudi steza na kvišku je izhujena, že drugi so pred lobo pobrali iz nje najhujše trnje v svoje boste noge. Ozri se na zvezdnato nebo in zasluti onstran blestečih zvezd še večje trume nebeških zmagovalcev. Bili so ljudje kakor mi, iz mesa in krvi, ki so tudi vzdihovali pod bremenom čutnega telesa polni trpljenja in bojev. Čulim drugo postavo v svojih udih, loži apostol, katera se bojuje zoper postavo mojega duha, katera me deva v sužnost pod postavo greha, katera je v mojih udih. Jaz nesrečni človek! (Rim. 7, 23, 24.) Ali če pomisliš na mučence, preko kakšnih žrtev so morali iti, da so dosegli slavo! Pa jim je kaj škodovalo? Nič. Danes so poveljani v zmagoslavju, svellejši so, kot zvezde na nebu!

V tem velikem boju je nujno treba iskati zaveznikov. Posebno k dvema nešteto mladeničev zaupljivo obrača oči: Sv. Alojzij in Stanislav. Življenjepisa obeh smo dobili Slovenci pred kratkim. Pošiljam Ti obe knjižici. Čitaj v veliko dušno korist Ti bo njihov zgled, ki je vabljiv in spodbuja k posnemanju. Po njihovem zgledu se tudi Ti izročaj deviški Materi, kliči jo na pomoč, ne bo Te zapustila. Češčenje in ljubezen do Marije naj zavzame sploh prvo mesto v Tvojem srcu. Misel nanjo Te bo varovala in plemenitila. Ob njej, ki je devica in mati, si boš privzgojil spoštovanje in plemenito mišljenje o ženski. Radi nje boš globoko spoštoval deklško čast v vsakem dekletu in še posebej v svoji izvoljenki, radi nje boš spoštljiv in dober otrok svoje matere.

Tvoj najmočnejši zaveznik pa bo Bog sam, samo če ga prosiš. Prijatelj, Ti moraš tudi moliti za čistost. Nebo mora videti, da Ti je na Tvoji neomadeževanosti nekaj ležeče. Nič se ne straši, vem, kako je z vojakom in ne mislim izmeriti tvoje pobožnosti po šlevilu in dolžini ročnih vencev. Ne, Tvoja molitev naj obstoja zlasti v otroško zaupnem odnosu do Tvojega Boga, v katerem se v tihih vzdihih in skritih mislih duša zaupljivo razodeva in izliva pred Bogom odkrilosrečno kakor vonj cvetic. Tvoja pobožnost naj bo izraz ljubečega srca. Le pomisli, česa vsega potrebuješ: V nevarnostih varstva da ne podležeš; plemenitega mišljenja, kateremu se gnjusi vsaka grda misel, kaj šele dejanje. Treba Ti je krepke volje, ki se ustavlja skušnjavam, ki je ne omami naslavljena vaba, ki se tudi ne straši žrtev. Za vse to potrebuješ moči, ki jo more dati edinole Bog. Če Te Bog ne bo držal, zastonj ves Tvoj trud: zastonj se trudijo zidarji, če gospod ne zida hiše. (Ps. 126, 1.)

Največ milosti boš prejel pri sv. obhajilu. V sv. obhajilu se nam kar odpre vrecel milosti, samo pripravljeni moramo biti. Dan obhajila naj bo vedno praznik duše. Pri-

stopaj k obhajilni mizi iz srčne potrebe, ne radi staršev in ne radi Poslovnika. Sam čutiš, kako sv. obhajilo pomiri strasti in prinaša luč v srca. Čim bolj si potreben in slab, tem večkrat prihajaj, saj to je zdravilo naših duš. Čim pogosteje boš pristopil, tem boljši, tem svetejši boš. Obhajilni dnevi bodo postali mejniki in kažipoli k lepšemu življenju. —

Ker vem, da Ti je resna skrb za pošteno življenje, Ti omenjam še eno sredstvo, ki posega najgloblje v dušo in ustvarja prava prenovljenja — duhovne vaje. V samotni, kjer človeka ne moti blesk pozemskega, ko čutov ne omamlja vaba sveta, tam se more duh poglobiti do pravega smisla življenja in premisliti večne, neminljive renice. Naučiš se, presojati stvari po večnih vrednotah in ne zgolj po videzu.

Prav malokateri stitijo, koliko pridobi duša v nekaj dneh prostovoljne samote in odpovedi. Tudi Slovenci imamo Dom duhovnih vaj v Ljubljani. Veliko fantov Orlov in tudi že celi odseki korporativno so že opravili duhovne vaje. Pisma, v katerih se javno zahvaljujejo, razodevajo, da so za vsakega ti dnevi poleg dneva prvega svetega obhajila najlepši v življenju. — Bodro duševno delo, piljenje na samem sebi, že v tem je veselje in užitek. Duh, ki hlepi po resnici, najde tu zadovoljive odgovore na najvažnejša življenska vprašanja. Volja se okrepi in povzpne do trdnih sklepov. Preteklo življenje se uredi v dobri spovedi. Zavesi, da si z Bogom v prijateljstvu in na pravi poti, je preradostna, da ne bi po njej hrepenel. Odhajaš v svet kakor z visoke gore! Stvari in ljudi gledaš v drugi luči. Marsikaj, kar si ljubil in mislil, da ne moreš pogrešati, z lahkoto odklanjaš.

Toplo Ti priporočim duhovne vaje za čas, ko se vrneš od vojakov. V tej kopeli se boš čisto prerodil. Kdor pa trpi za nečisto strastjo, so mu dobre duhovne vaje najboljšo sredstvo proti poniževalnemu suženjstvu.

Končavam. Čukajo Te boji, a Ti veš, s čim boš zmagal. Za boj si dobro oborožen. Le pogumno se bojuj. Če hočeš veliko za svet narediti, ne smeš z njim živeti. Ali poznaš indijski rek: Kakor sedijo lačne ptice okrog svoje matere, tako sedijo vsi ljudje okrog ognjene darilce tistega, ki se premaguje. Voditelj hoče biti? Voditelji naj stopijo pogumno iz vrste. S pogumnimi je tudi Bog! — Bog živi!

Ves tvoj brat Janez.

Fantje uredniku.

»Radio naj nas tudi letos uči! Naj bo oster in pravičen sodnik, neizprosno napram vsem in vsakemu, da bo vzgojil delavcev in idealnih borecev za našo idejo, za naš pokret; takih, ki bodo znali in hoteli z besedo in peresom govoriti naši slovenski mladini.«

*

»Naš bivši predsednik dr. Basaj! Tisti, ki si ga videl povsod, neustrašeno-zanosnega in čudovito dostojanstvenega, o kako rad sem ga poslušal, ko je govoril tako umerjeno, mirno, s tisto značilno kretljivo roko in obraza. Res škoda, da je predsedstvo odložil!«

*

»Ali mi res nočete povedati, kdo je brat Janez? Vsa njegova pisma sem po parkrat prebral, nekatera po večkrat. Kadar bodo zbrana v knjigi, bo to res nekaj posebnega. In njegov rimski potopis! Jaz ga kar poziram. Nekateri so mu pa menda njegov »slavospjev« o Italiji zamerili. Gotovo niso hoteli prav razumeti.«

*

»V zadnjih letih je naša organizacija po notranji sili močno zrastle in se vse bolj uveljavlja v javnosti. Ker taka je resnica: pred par leti še je bilo marsikoga sram predstavljati slovenskega Orla, ali pa, recimo, obleči orlovski kroj. Danes je to drugače. Zdaj je to čast in ponos (za nas je bilo vselej!) in upam, da bomo počasi videli v naših

sprevodih vrste starin s častljivimi bradami, kakor tam. Ker včasih kdo pravi: otroci. In še kaj. To pa ne sme biti! Mladinska organizacija smo sicer, ampak starejši člani morajo dati organizaciji zaslombo, reprezentativno silo; to daje mladini ognja in ponosa. Tudi to spada v borbenost.«

*

»Tradicija? Tudi mi jo imamo! Kje, v čem, kako — Bog ve: glavno je, da jo imamo. Imamo tudi svoje junake, ki so naše ime poneli v svet, imamo svoje trpine, lahko rečemo mučence (slepa Minka, uboga Dukičeva, ki smo jo povozili pri Dunaju) — o kdor bi nam zgodovino pisal — deset let bi imel posla!«

*

»Otokar se je le razkrinkal. Meni se je od vsega početka sumljivo zdelo: Otokar, Nardžič, Bernard — imena, ki sem mislil, da so eno. Duhoviti pa je ta fant — čeprav je star fant! Škoda, da nam je v Ameriko ušel!«

Urednik fantom.

Predvsem, dragi fantje, Vam želim srečno novo leto, polno napredka, uspehov in zmag. Ne samo v Vašem telovadnem in sportnem življenju, temveč tudi v vsem drugem življenju, ki ga imate živeti v smislu Zlate knjige v naši krasni orlovski organizaciji. Orlovska organizacija vzgaja. Ona hoče ustvariti iz slovenskega fanta človeka, ki bo v ponos sebi

in svoji domovini. Hoče prepojit celokupno slovensko mladino z enim samim duhom — z duhom ljubezni. Ta bratska ljubezen je oni zlati vir, od koder so izšli in bodo še izšli vsi naši uspehi. Je pa tudi ščit; trdna, nepremagljiva stena, ob kateri si bo vsakdo razbil glavo, kdorkoli poskuša in bo poskušal uničiti to fantovski družino, to elito naše mladine — slovenskega Orla. To ljubezen gojimo, v njej se izpopolnimo! Iz dneva v dan! Ljubezen je polnost postave, tudi orlovske. To ljubezen kažimo do sebe, do Boga in do bližnjega. Kažimo jo do naše lepe organizacije, ki je v resnici biser med organizacijami, kakor jo je že ob njenem rojstvu imenoval naš prvi častni član vladika dr. Jeglič. To ljubezen kažimo do svojih domov, do družin, ki smo v njih zrastle in še rastemo. Kažimo jo do svoje domovine, ki je lepa in sveta, kakor Bog, ki je to zemljo ustvaril. Kažimo jo do svojega rodu, ki je slovenski, za nas najlepši in najboljši, zato ker smo mi njegovi sinovi. In še tiste brate ljubimo, ki jih ni doma, — da bi se kmalu vrnili, saj nas tako silno boli njih žalostna tujina. To ljubezen v polni meri imejmo, ker ljubezen je v resnici polnost postave. Vedno naj bo najsvetejši program vsega našega življenja povsod in sleherni dan. Potem bomo ob vsakem novem letu gledali z jasnejšimi očmi v bodočnost in nas ne bo strah megle, ki je danes za novo leto tako gosta in neprodurna, da nič ne vemo, ali še sije nad njo svetlo božje solnce.

To je eno. Drugo, kar Vam hočem povedati, je pa to: Kjer je ljubezen, tam je zaupanje. Ali veste, na kaj mislim? V novembrski številki sem Vam zapisal, da je naš radio umolknil, ker se je nekaterim močno zameril. Zameril, ker nekateri prav nič ne razumejo urednika in njegovih namenov. Ali jeamera v orlovske organizaciji sploh na mestu? V tisti fantovski družini, v kateri bi moralo biti medsebojno zaupanje brezpogojno, torej iskreno v vseh podrobnostih. Zaupanje, če je popolno, rodi medsebojno razmišljanje v zaupanih stvareh, iz česar se končno izkristalizira mnenje ali sodba. To sodbo povedati naravnost v obraz, je dolžnost vsakogar, ki je bratu res brat in mu torej dobro želi. Največja nedoslednost med praviimi brati je tedaj, če brat odkrito besedo bratovo vzame kot žalitev. — In glede pisanja: Kritika je brezpogojno potrebna vsakomur, ki resno misli pisati za javnost. In če je ta javnost mladina, je kritika dvakrat potrebna, ker je že dolgo očita resnica, da je za mladino najboljša komaj dobro. Če je torej potrebna, mora biti odkrita in iskrena, ker le taka doseže svoj namen — izboljšanje. In to je končno nas vseh namen: v medsebojni kritiki dovesti vse člane do čim večje pozornosti. To popolnost je razumeti tako glede značaja samega, kakor glede delovanja in ustvarjanja posameznika in končno kot celote. — Vsi tisti, ki ne mislijo tako, ne pojmujejo načel vzgoje, pa tudi ne vedo, kaj je bistvo medsebojnega zaupanja, ki izvira iz

globoke in resnične ljubezni. Taki mislijo, da so pametni za vse dovolj. Zato zamerjajo tistim, ki tega nočejo verjeti. A to jim ni v čast! Zato so tudi komaj fantje! Mi pa smo fantje in taki, ki se nikogar ne boje, najmanj pa samega sebe. In ker smo fantje, smo hvaležni vsakomur, ki nam prav in z dobrim namenom svetuje. Ta nasvet prejmemo in se po njem ravnamo. To nas le diči! V tem je tudi dobršen del naše vzgoje.

Zatorej fantje! Vsi pozdravimo željo fanta na začetku predidočega zaglavja: fantje uredniku. Skrbimo, da bo imel urednik vedno dovolj tvarine, o čemer naj se razgovori z Vami. Zraven pa odločno kažimo, da nas resnice ni strah.

Br. Ljubo. Ž. Spis sem objavil skoro neizpremenjen, dasi so se nekaterim mestom upirali vsi uredniški čuti. Zato, da boš imel pogum in boš še kaj postal. Velja?! V dveh željah Ti je, upam, ustrezno, to je glede radia in povesti. Teško je bilo, pa je le šlo. Ne veš, kako smo uredniki silno ubogi ljudje! Praviš dalje, da z ugankami Bog ne daj prenehati. Gotovo si pogledal zadnjo stran in videl, da Te nisem ubogal. Nisem mogel. Zanimanje je padalo od številke do številke. Menda je tudi drugod ugankarska kriza. Pri nas se poleg tega tako za prostor bojimo. Zato pričakujem, da mi ne boš zameril in upam, da g. Domen tudi ne. Ugankarji, ki ste mu bili zvesti, pozdravljeni! Tudi Ti!

J. B., Lj. Spisa »Sv. Ana v Podgradju« ne bom objavil. Našel je mesto tam, kamor si slutil, da zaide. Saj ne boš zameril, kajne! Napiši mi dopis o domačem odseku. A ne v prlekem narečju, ker drugi ne bi razumeli. Bog živi!

F. H. B. Tvoji »Spomini z nabora leta 1926« se prav prijetno čitajo. Vendar pa mi spisa nikakor ne kaže objavljati; je prvič predolg in bi imel z njim preveč dela za skrajšanje in opiljenje ter mi manjka tudi prostora, drugič bi se pa bravec zdel za nekako navodilo, kako naj se ob takih prilikah kmetijski fantje vedejo. Je že itak preveč nerodnosti ob takih prilikah! Hvala Bogu, da jih je orlovstvo s svojo vzgojo že precej omililo in jih bo, kakor upamo, še bolj. — Ugibaš o svojem pisateljskem talentu! Ze to je nekaj, da si imel korajžo napisati dolgih 14 strani, ki po vsebini niso prazne. Seveda oblika je tako, tako..., ne kaže ravno, da bi Te pičila »pisateljska osa«, kakor sam po Alešovcu navajaš. A vse eno mi to, kar si poslal, daje pogum k pozivu, da mi pošlješ kaj krajšega izpod svojega peresa. Saj boš vedel sam, kaj bi mogel sebi primernega napisati. Pričakujem torej, da se oglasiš in čimpreje! — Bog živi!

Serajnikov Mirko! Kje pa si? Ali se to Gorenjcu spodobi?

Franjo S., Z. Zgornje in prejšnje preberi in bodi z menoj vred vesel!

Tolmačev nabiralnik.

(Tujke v 1. številki lanske »Mladosti«.)

Lokalen: krajeven;
reprezentirati: zastopati, predstavljati;
historičen: zgodovinski;
genij: velem;
arhitekt: stavitelj, stavbar;
direktno: neposredno, naravnost;
patriarhalnomonarhičen: »v skupnem življenju vse rodovine pod samovlado enega očaka«;

produktiven: plodovit, izdelovalen;
ekspedicijski: odprava, poslatev;
kemija: znanost, ki preiskuje snov ali tvarino posameznih stvari in njeno spreminjevanje;

kemik: človek, ki se peča s kemijo;
serija: vrsta;
literat: slovstvenik;
proza: nevezana beseda;
pompozni: gizdav (z velikim hrupom);
inštanca: stopnja (pri oblastih).

Nove knjige.

Silvin Sardenko: **Angelski mladeniči**. Dve, tri misli za mladino. Izdalo Osrednje vodstvo Mar. družb v Ljubljani. Cena 5 Din. — Pisatelj je šel s sv. Alojzijem v samoto. Vrnil se je in nam prinesel sad: drobno knjižico misli in premišljevanj za tri dni duhovnih vaj. Ne govori pisatelj, sv. Alojzij govori iz knjižice. Zato je tem bolj dragocena. Kupite jo in se boste tudi vi o tem prepričali! Bodi vsem topla priporočena!

Koledar Ave Maria za l. 1927. Je to debela, 256 strani broječa knjiga, polna zanimive, poučne in zabavne vsebine. Knjigo krasijo nebroj slik, zlasti onih z evharističnega kongresa v Čikagi. Ovoj se nam pa ne zdi okusen. Če je to tradicionalna oblika, naj se jo vseeno skuša spremeniti, kar koledarju ne bo v škodo. — Toplo ga priporočamo. Naročite si ga po znanih v Ameriki.

Parni stroj in parna turbina. Inž. Gvidon Gulič. Založba Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani 1926. Cena vezani knjigi 80 Din. Naša tehnična literatura je s tem dobila zopet novo knjigo. Knjiga obravnava s praktičnega stališča parni stroj in parno turbino ter je v prvi vrsti namenjena številnim strojnikom in strojniškim pripravnikom. Prvi najdejo v njej vse potrebno za izpopolnitev

svojega znanja, drugi pa najboljšo pripravo za strojniški izpit. Knjiga je neobhodno potrebna enim in drugim, ki jo bodejo tudi topla pozdravili. Knjiga bo tudi dobro služila temu in onemu na deželi, saj so danes najrazličnejši stroji segli že v najoddaljenejše vasi. Tekst izpopolnjuje nad 150 slik, ki so praktično posebej razvrščene, tako da olajšajo poglobitev v snov. Nepotrebno je povdarjati, da bo priključeni slovarček mnogo pripomogel k izpopolnitvi tehnične terminologije. V dodatku o uporabi KS delavnih strojev pa bo marsikdo našel potrebne in iskane podatke o porabi energije enega ali drugega delavnega stroja.

Koliko je Slovencev na Koroškem? Tako je naslov 40 strani broječi knjižici, ki jo je izdala Jugoslovanska Matica v Ljubljani. Če hočemo biti iskreni Slovenci, moramo ljubiti ves narod slovenski, nam morajo biti še posebej pri srcu oni deli naroda, ki ječijo pod tujim jarmom. Pomanjkanje ljubezni do koroških bratov je vzrok, da je danes Koroška ločena od nas. Kajti novembra l. 1918. bi jo bili lahko rešili, če bi bilo naše srce malo bolj slovensko. To je dognano dejstvo. Pregnati moramo iz slovenskih src ono omejenost, ki ne vidi preko mej lastne dežele. Pregnati moramo ono inferiorno, zaničevanja vredno omejenost, ki nima srca za brata, če le-ta biva v drugi deželi, ali celo v drugi državi. Toliko časa moramo klicati: »Več ljubezni, več narodne ljubezni!«, dokler ne bo sleherni slovensko srce žarelo žarke ljubezni do celokupnega slovenskega naroda. To je zahteva narave, to je tudi zahteva krščanske ljubezni do bližnjega. — Ne moremo pa ljubiti, česar ne poznamo. Zopet je izšla knjižica, koje vsebino bi moral poznati vsak kulturen Slovenec, knjižica, ki bi ne smela manjkati v nobeni društveni knjižnici. Knjižica, ki nam predločuje versko-cerkvene razmere na Koroškem in ki ugotavlja na podlagi slovenskega uradnega štetja in na podlagi od krškega škofijstva izdanega zemljevida župnij krške škofije, da biva na Koroškem pod avstrijsko in italijansko oblastjo še okroglo 115.000 Slovencev. — Komurkoli ljubezen do naroda ni fraza, naj seže po knjižici in naj jo pazno prečita. To smo dolžni našim zatiranim koroškim bratom! — Kdor svoj narod ljubi, sebe ljubi! Kajti, saj pride vse, kar damo narodu, tudi nam samim v korist. Ker narod — to smo mi!

Vsebinska 1. številka: **Prosveti in omiki:** Pozdravljeni! — Dr. A. Ušeničnik: Strokovna organizacija. — Br. Ljudo: Potreben pregled. — F. Strah: Suh list. — V. Winkler: Jaz bom Ore! — V. Winkler: Jaz bom kovač. — Br. Janez: Rimski mozaik. — Pismo naborniku. — F. Neubauer: Fantova zima. — V. Kocijančič: Nekaj o bakterijah. — Organizacija: Tekme. — Poslovni izpiti. — Telovadba. — Sport. — Iz kraja v kraj. — Od srca do srca: Orlovska pisma. — Fantje uredniku. — Urednik fantom. — To in ono: Tolmačev nabiralnik. — Nove knjige. — Slike: Priprave za zimске tekme: Vrsta na drogu. — Prapor z vzročenjem (br. Kermavner). — Telovadci v Trebnjem.

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

SE PRIPOROČA ZA NAROČILA VSEH
VRST TISKOVIN ZA URADNO, POS-
LOVNO IN ZASEBNO PORABO. —
IZDELUJE TUDI KLIŠEJE ZA ENO- IN
VEČBARVNI TISK, RAZPOLAGA Z
LASTNO LITOGRAFIJO IN POSEBNIM OD-
DELKOM ZA BAKROTISK, KI IZVRŠU-
JETA RAZNOVRSTNE ILUSTRACIJE

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, po-
dobe, molitveniki, svetinje,
devocionalije itd.

Svoji k svojim!

ŠOLSKE ZVEZKE

raznovrstne

poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam najceneje

Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6/II

Naša domača
Kolinska cikorija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premične blago, mobilje, zvonove in snake; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvenove proti raspoki in preletu.
3. Sprejema v novostanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš

Ljubljana
Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
**dežnikov in solnč-
nikov in
izprehodnih palic.**

Popravila točno in solidno.

TEODOR KORN

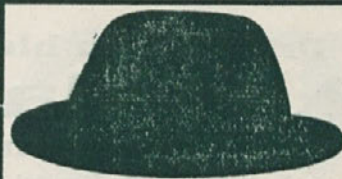
Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

**kleparskih in vodovodnih instalacij-
skih del ter za pokrivanje streh.**

Vsa stavbna in kleparska dela v priznano
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštne prost. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dežne plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje, poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebelico. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelico.

Kupujte pri lastnem podjetju!

Kupujte pri lastnem podjetju!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Parni stroj in parna turbina. Navodila za strojnike in obratovodje parnih obratov. Z mnogimi slikami. Spisal ing. Gvido Gulič. Vezana v platno Din 80.—.

Parni kotel. Učna knjiga za kurjače in posestnike parnih kotlov. S slikami. Spisal ing. Gvido Gulič. Vezana Din 30.—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravlilstva. Sestavil F. Magister. V dodatku: Zdravilna zelišča v podobi. V platno vezana Din 75.—, broširana Din 60.—.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadj. nauk, pojasnjena s 24 barvanimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Vez. Din 80.—.

Ljudski oder:

Miklova Zala. Igra v petih dejanjih.
Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih.
Po dvanajstih letih. Igra v štirih dejanjih.
Kampostelski romarji. Pevska igra v štirih dejanjih.

Mlinar in njegova hči. Ljudska igra.

Scapinove zvijače. Komedija v treh dejanjih.

Revček Andrejček. Ljudska igra s petjem v petih dejanjih.

Pevske točke k igri Revček Andrejček. Din 20.—.

Vsak zvezek stane Din 18.—.

Najnovjši katalog je brezplačno na razpolago.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pri nakupu blaga zglasite se gotovo v trgovini

R. Miklauc „pri Škofu“ v Ljubljani, Lingarjeva ulica

kjer je že Vaš stari oče kupoval vedno dobro in trpežno blago, ker ta trgovina obstoji že skoraj 60 let. Našli boste vedno veliko in bogato zalogo najnovjšega blaga, kakor modnega kamgarna v par sto vzorcih za moške obleke. Dekleta imajo lepo izbiro volnenega, svilnatnega in perilnega blaga, kakor tudi najnovjših rut in šerp. Za neveste je na zalogi vedno lepo in trpežno blago za balo. Postrežba znano dobra in prijazna, cene strogo solidne in konkurenčne. Zato čimpreje na svidenje v trgovini

R. MIKLAUC.